et operatur
Qui loquit
de ſuo: qui
lingua ſua.
Nec fecit p
et obprob
aduerſus p

Maurocenus
Padova, Valdezoccho, 1482
H.-C. 10924

S.L.B. 1237

No. Q.405.79
The Public Library of the City of Boston.

Ch. Harris
Mar. 8, 1932
a

PAVLI MAVROCENI OPVS DE AETERNA TEMPORALIQVE CHRISTI GENERATIONE IN IVDAICAE IMPROBATIONEm PERFIDIAE CHRISTIANAE QVE RELIGIONIS GLORIAM DIVINIS ENVNTIATIONIBVS COMPROBATA AD PAVLVM PONTIFICEM MAXIMVM IN CIPIT.

VO affectus ſim gaudio .B.P. cum cælitus datum te pontificem maximum tarſenſisq̨ ĩſignitum no-mĩe. Quo & Ego ſacri lauacri dono uocatus ſum aurea fama ꝑcrebuit explicare profecto lingua calamusque non ualet. Cum quem diu optare omnis eccleſia uiſa eſt diuino munere ſe conſecutã agnouerit. Quem .n. grauiſſimis his temporibus labentibusq̨ fidelium rebus idoneũ magis dominus conferre potuiſſet. quẽ tanta humanitate dotatum. Quẽ maiori pietate fulgentem. quippe qui optimũ

illũ meritoq́ꝫ parentem memorãdũ Eu-
genium pietate ac diligentia inſideles ſẽ
per imitatus ſis: labentesque chriſtianas
res ſẽp erigere miſeriſq́ꝫ fidelibus fauere
cõatus es. Qui nedũ int collegas humãi
tate preditus iudicaris. Verũ & Epiſco-
pos cæterosq́ꝫ minores tãta charitate am
plexus es ut cum te maiorem agnoſcerẽt
uelut æqualem intuerentur tuoq́ꝫ frater-
no fauore ſæpiſſime fruerentur. Quiq́ꝫ
in pauperes chriſti tanta pietate fulſiſti
ut nemo a te uacuus ĩ propria remearet.
Merito te ergo omnis poſcere uidebat
eccleſia. merito te ſibi dari parẽtem fide-
liũ Populus exorabat. merito te pius ac-
miſeriors dominus in hæc tempora præ
ſeruauit qui ſolamen laborantibus cæte
ris uero bene beateq́ꝫ uiuẽdi exẽplũ colla
turꝯ ẽẽs. Gaudeat nũc chriſti eccleſia tã
tũ ſe cõſecuta paſtorẽ quẽ diuina illa im
mẽſaq́ꝫ maieſtas ĩ hæc anguſtiſſĩa tẽpora
præſeruauit: afflictiſq́ꝫ fideliũ rebus parẽ
tẽ ducẽq́ꝫ donare dignata ẽ. gaudeat uni-
uerſus regũ ac principũ cœtus. gaudeat

ſimul & iubilet fideliũ populus uniuer-
ſus illũ ſe adeptũ fore paſtorẽ quẽ merito
ſũmis precibus ĩpetrare debuerat. Exul-
tet profecto nũc oĩs ũgaria iubilẽtq; cæ
teræ fideliũ natões hactenus a crucis ho
ſte pſtratæ cũ parẽtem optimũq; defẽſo
rem cælitus datũ agnoſcant. omnis pfec
to in te errectus eſt animus omnis hacte
nus ſpes ãmiſſa uireſcit & ĩdies uedũ ſe
a teterrimo hoſte redimi & ad crucis ſpe
rãt redire uexillũ. verũ hoſtẽ ppriis fini
bus pellere nõ ĩ uĩdictã ſed in pacẽ fide
lium te paſtore te duce non dubitãt. Tã
tum igit admiratus Pontificem: qd tue
ſublimitati conferrem excogitare non
ualui. Nã potentiã dignitatem auctori-
tatemq; q̃ mihi nulla eſt ſũmam te poſſi
dere conſpicio nec cõferre meũ eſt nec-
tibi opus eſſe cognoſco. qd diuitias uaſa
que aurea atq; argentea gemmas ſupel-
lectiliaq; oĩa equos arma qbus undiq; ful
ges & affluis: vanũ excogitare non dubi
to. Cum meũ minime ſit illa tuæ dignita
ti poſſe conferre. Tantis ergo affluẽtem

te rerū copiis mecū aīo uoluēs. q̄d mea pro paruitate ac diutina traderem ſerui tute iudicare nō ualui. Comicū tamen il lud mente concernēs ſeruos eorꝫ domi- nis ī ſollēnitatibꝯ cōſtitutis aliquid opus eſſe conferre: munuſculū quod tuæ mi- nime dignitati fateor cōuenire deſtinare conſtitui. quod haud paruo labore ſacris ex codicibus ſumptū ſuiſq; locis cōmo- datū pro innata tua pietate ac humanita te ſuſcipies nec ad mūeris dantiſq; ꝑuita tem ſed ad rei dignitatē porrigentiſq; af fectū aſpicies qui lubens maiora confer re uoluiſſet. A ſūma igitur īmenſa īeffa biliq; trinitate ſumā exordium quā per- fidi negant iudei a prophetis fuiſſe præ- dictā æternaliterq; patrē ſibi ſimilem ge- nerare filiū teſtamenti ueteris auctorita tibus declarabitur. Demū uero dominū noſtrū ieſum chriſtū deū eſſe dei filium ex maria uirgine natū paſſū ſepultū: ite rū ī uitā ſua uirtute rediſſe ad cælos aſcē diſſe uenturūq; uiuos ac mortuos iudica re teſtamenti ueteris figuris non nullis

propheta͡ꝝ uero auctoritatibus ĩnumeris demonſtrabit. Tu uero nõ doctrinæ cã cum pitiſſimus ſis ſed gaudii lætitiæq; ſuſcipies cum fidei noſtræ documenta in mediũ ducta cognoſces & hebreorũ obſtinatam pfidiam eorum auctoritatibus noueris improbari.

ũmus oĩum bonoꝝ opifex oĩum que reꝝ cauſa primaria uirtutum que oĩum ultra q̃ excogitari poſſit referentiſſimus ĩ ſe pfectiſſĩe manẽs nulliuſq; ĩdigens auxilio actus ipſe & ĩ actu ſemp exiſtens. Quippe q ſe prout pfectiſſimꝰ eſt noſcens & diligens ĩtellectu ſimul & uoluntate cũ minime occiſus ſit. Immo ſẽp ĩ actu pmaneat producit ſemp ac ſpirat filiũ qdem ſapiẽtia ſibi æqualem ſe ĩtelligendo generãs pariteq; ſpiritũ ſanctũ ſe amando producens ſiue ſpirans. Qui unus deus una pariter ſubſtantia & eſſẽtia id eſſe a cunctis iudicatur quo nil melioꝰ nil pfectiꝰ ne dũ ſit: veꝝ etiã nec excogitari poſſit. hic trinus ipoſteſi unus aũt

ſubſtātia & eſſentia ſīplicissimus nil ac-
cidentis aut additōis nedū habēs ſed nec
habere ualens cum ī ſe pfectiſſimus ſit
nulloqꝫ penitus extrinſeco egeat: ut eſt ī
ſe pfectiſſimus ita cōmunicādi ſe amore
illectus aliqd creare inſtituit qd ſuæ bo
nitatis pticipē efficere poſſit. Angelos er
go & ſpūales ſubſtātias creare cōſtituit ī
tellectu memoria ac uolūtate dotatas in
qbus nil poſuit qd ſuæ poſſet obſtare ſa
luti eiſqꝫ liberā præſtitit facultatem recte
ac pperā ſentiendi ſpondens recte ſentiē
tibus ſua bonitate fruituros æternaqꝫ fœ
licitate functuros· Aduerſa uero ſentien
tibus æternas p ſcelere pœnas eſſe datu-
ros. Iuxta ergo ineuitabilē ſuæ maieſta-
tis ſententiā recta ſentiētibus æternā ui-
ſendi ſuæ maieſtatis gloriam nullis eorū
meritis ſola ſua īeffabili bonitate faculta
tem impti tus eſt. Iniqua uero uolētes eo
rū ſic de meritis expoſcētibus ſupliciorū
oīum acerbiſſima pœna æternaliter cru-
ciari mandauit ac iuſſit: nec īmerito qui
dem. adeo enim natura pfecti nulloque

ĩtrinſecus aduerſante creati ſunt ut nul-
lã ſui erroris præter malã ac liberã eorũ
uoluntatẽ merito accuſare potuerĩt. Cũ
que liberi arbitrii ipſa eoꝝ cõſtitutõe cre
ati fuerint nec quicq̃ accuſare ualuerint
qđ eos a tanto bono deuiauerit nullus
merito pœnitentiæ locus illis relictus eſt
Aeternis ergo ſupliciis ſua uolũtate dã-
nati æternas & ĩreuocabiles ac emeritas
pœnas dar̃ neceſſe eſt. q̃rũ nullus unquã
prædeſignatus eſt finis. Statuit demum
& hominẽ ſua bonitate .creare qui parit̃
poſſet ſuæ uiſionis ac fœlicitatis ꝑticeps
fieri. Cũq; illũ ex anima & corpore con-
dere ſtatuiſſet eoq; plurimis neceſſitati-
bus indigentem: ſtatuit cœloꝝ orbes ele
menta ſimul ac compoſita in rerũ ordi-
nem ꝑcreare: animantiaq; nedũ neceſſa
ria uerũ etiã voluptati cõferrentia cauſa
re: pariterq; illi cũcta ſubiicere ut cũctis
affluens uoluptatibus intellectu quo eũ
ſibi ſimilem fecerat ad eius contemplan
dam fruendãq; beatitudinẽ non eius me
ritis ſed ſua gratia uolens poſſet acceder̃

Sin uero vitiis ſceleribuſq; dedttus man
datorũ uirtutiſq; immemor ſceleſtam ac
ſordidam uitam ducerẽ prælegerit æter
nis ſe damnandũ ſupliciis ſua culpa præ
noſceret. Ita tamen damnandum ſtatuit
ut non qui ſemel aut bis peccauerit irre-
uocabili ſententia cruciandus ſit uelut q̃
optima naturæ ratione conſtituti nullis
paſſionibus uicti nulla tantũ uoluntate
ſeducti ab ineffabili illa ĩmenſa damnatẽ
iuſtitia. Verum quoniam quoad in car-
ne uiuerint pluribus ſeducti paſſionibꝰ
innumeriſq; neceſſitatibus implicati im
menſiſq; uoluptatibus illecti ſũmum il-
lud bonum minime cognoſcentes a mã
datis uiaq; veritatis ac virtutis potarant
ſæpiſſime deuiare pœnitendi & in uiam
virtutis redeundi quoad in humanis fo-
rent ſpacium ac tempus præfiniuit. Siq;
ante obitum ſeperatamque a corpore
animam perpetrati ſceleris dolore ac pœ
nitentia ducti creatori adhererẽ uoluerĩt
infinita cõditoris pietas illos non delin-
quit. Taleſque qui ſcelerum pœnitentia

ducti ac dolore contriti recte viuēdi ſtu
diis deiq́ꝫ mandatis ſi viuerent obtempe
rare ſtatuerint æternas pœnas horrenda
que illa obſtinatorū ſuplicia minime pa
ti ſinit. Sed ad q̄etis fœlicitatisq́ꝫ locū ꝑ
ducit. Et licet ſuæ gratiæ plenitudo oēs
homines valeat amplecti omnesq́ꝫ abſo-
luta ſua bonitate velit eſſe ſaluos. Quia
tamen non noſtris meritis ſed ſua nos di
gnos gratia facit nemo ſibi iniuriam fie
ri nemo illum merito arguere poterit ꝙ
æternæ fœlicitatis ꝑiceps non exiſtat: ne
moq́ꝫ æternis ſuplicii deū: ſed eius ſcelera
ac demerita cāꝫ fore poterit accuſar̄. Cū
uero oīumq́ꝫ fiūt quattuor aſſignari cau
ſas contingat materialem: formalem: ef
ficientem: ac finalem. Cauſarūq́ꝫ finalis
potiſſima iudicetur hominē cui tot tan-
taq́ꝫ ſubiecta ſunt bona cuiuſq́ꝫ gratia cœ
lum terra cœteraq́ꝫ creata fuere non ocii
capeſcendæque uoluptatis cauſa: ſed adi-
piſcendæ fœlicitatis & immenſa illa con
ditoris gloria ac bonitate fruendi forma
tum dicere neceſſe ē. Eoq́ꝫ illa fœlicitate

donandos quos ſua gratia ac bonitate ď
legerit. cæteros uero immenſa illa natu-
ræ cognitōne creatorum que contem-
platione dotauit. Si quos uero damnari
ſupliciis ſuis forte demeritis neceſſe ſit
non tamen eos naturali conditōe priua-
re conſtituit.

Quamobrem errantes dicere conſueue
re nonnulli miſerendum fore iis qui aut
ante legem deceſſere aut legis tempore
legem non cognouerunt aut poſt euacu
atā legē datamq; fidei grām: gratiam ſi-
mul & chriſtum dominum ignorantes
æternis damnantur ſupliciis neſcientes
nullos niſi eorum ſceleribus æternis dā-
nari ſupliciis quos immenſa illa iuſtitia
ſuis ſic demeritis expoſcētibus ī æternū
cruciandos inſtituit.
Cæleſti nanque gratia profruuntur ii
quos non eorum merita ſed diuina gra-
tia prædeſtinandos elegit iuxta apoſto-
lum: quos præſciuit hos & prædeſtinauit
quos prædeſtinauit hos & uocauit: quos

uocauit hos & iuſtificauit & cetera. Cũ nemo ſuis meritis diuina fœlicitate dignus exiſtimari valeat: nam finita ratio meritorum infinitatem gratiæ nulla ratione conſequi poteſt cũ finiti ad īfinitũ nulla ſit ꝓportiõ.

Quos vero ſua gratia dignos fore non ſtatuit naturalibus ſuis conditionibus dꝰ reliquit: nam qui nullo ſcelere polluti diem clauſere extremum: utputa infantes quique peccare non ualuere. qui væ ante partum obiere: & ſiqui forte peccandi facultatem abſque peccato deceſſere: ii omnes damni tantum pœna premuntur hoc eſt priuatione uiſionis diuinæ peccato: ſcilicet primi parentis nullamque actualis ſuplicii pœnam patiuntur: iis ſemper demptis quos aut legis aut demum baptiſmatis gratia donauit quos ſua clemẽtia dignos æterna foelicitate ꝯſtituit. Q ui uero ante legem & qui in legis ſiue demũ gratiæ tẽpore peccauerunt & ĩ peccatis deceſſere duplici poena damni

ſcilicet ut præmititur primi peccato parentis & ſenſus pp peccata ꝓpria puniendos eternalit̃ ſtatuit.

Qui autē legis primo aut demum gratiæ tempore peccauerūt eorumque ſceleribus damnandi forent eis tamen traddi dit poteſtatem pœnitentia ac cōtritione præuia eius gratia poſſe peccata delere & ī ſuæ maieſtatis gratiam iteꝝ remeare. Supliciis ergo danant̃ æternis qui nec legis nec baptiſmatis gratia donati in ſuis deceſſere peccatis. Quiq; legis primo ſeu demū baptiſmatis gratia donati nulla peccatorum poenitentia triti in peccatis diē clauſere extremum.

Quare merito accuſandus ē homo meritoque æternis damnandus ſupliciis cu ius gratia uniuerſus orbis cælorum elemētorūque omnis machina tot tantaq; diuerſorum animantium genera condi ta pariter & ei ſubiecta fuere cui de pura materia condito ac recta figura formato ut cōditorē ſuū poſſet agnoſcere ſil̃ & ītueri ſpiritū ſibi ſimilē hoc ē intellectu

memoria ac uoluntate dotatum cōditor infundendo creauit & creando infudit. Vtq; illum potiori ſuæ ſalutis gratia. ac beneficiorum meritis traheret ad ſuam immenſæ bonitatis ſpeciem contemplandam eiuſq; æterna uiſione fruendū quo facilior ſibi pararet aditus in paradiſo dilitiarum induxit. Cunctaq; ſibi naturaliter aduerſātia nedum frenauit & domuit: verum etiam ei obtemperare mandauit nō moriturum annūtians hoc eſt dolores mortis non paſſurum ſed poſt ætatis uitæq; terminū uelut e ſomno ad æternam ſuæ maieſtatis contemplandam ſpetie3 pariter & fruendam pducturum ſua pietate ſpopondit.

In tanta igitur rerum perfectōnē creato tantiſq; repletus delitiis cuius cauſa cūcta creata ſunt ei pariterq; ſubiecta cui conditoris æquiſſimis obtemperare mandatis non ad dei gloriam: ſed ad ipſius hominis adipiſcendam beatitudinem parit que perpetuo poſſidendam mandatum eſt. Inſolēs factus tantaque bonorum

afflue̅tia elatus ſuæ immemor cōditōis
& ſtatus ꝙ de nihilo nulliſque eius me-
ritis ſed ſola dei bonitate creatus fuerit
mundi illecebris ductus fœminæq; ſuaſu
deuictus tot tātaq; preſentia ſimul ac fu
tura bona aſpernatꝰ mortē cæteraq; hu
ius ſæculi mala ſibi ac poſteris uendica-
uit ac e paradiſo delitiarū ubi omnia ſibi
obedientia fuerant in hoc aduerſantium
rerū turbine eiectus in labore pariter ac ī
dolore uiuere conatus eſt. Et qui ſine la-
bore in delitiarū paradiſo uiuere potuiſ
ſet & abſque mortis dolore ſecurus diui
nam fuerat gloriam contemplaturus
ſudore labore & īfirmitate uicturus do
lore moriturus ſuiſq; ſceleribus damnā
dus nudus eiectus eſt cuius nulla fuiſſet
redēptio: niſi is ꝗ eum ſua bona bonita-
te creauerat noua inſtitutionis forma in
carnationis. ſ. paſſionis & mortis ſuæ il
lum immenſa ſua pietate redimere d'cre
uiſſet. Volens autem diuina maieſtas tā
iuſte ꝗ̄ piæ ſaluti hominū prouidere ſci
enſq; cū hō peccauerit hoīem dar̄ pœnas

oportere nō poſſe tamen hominem ut homo pœnas dare cum ſit naturæ conditioniſque finitæ: peccatum uero ſit naturæ infinitæ: quoniā ī diuinā maieſtatem peccauit homo noſcēſq; nihil eſſe īfinitæ cōditōis & eſſe præter eius maieſtatē ſtatuit de ſui ſubſtātia & humanitate cōpoſitū producere dominē.

Filium ergo dꝰ ſui ſubſtantia æternaliter a patre genitū incarnari & dꝰ uirgine hominē pariter & deū naſci cōſtituit ut eius voluntaria paſſione ſimul ac morte iuſte cuncta hominū poſſēt deleri peccata ut reddito ad pœnitentiam hoīe per chriſti paſſionē que infiniti meriti fuit. & ideo ualuit infinitatē delere peccati poſſit illa æterna uiſione donari & gloria quā ab initio creatus in gratia cōſecutus fuiſſet ſi a peccati labe cōtinēs mandatis diuinæ maieſtatis obtemperaſſet.

Hanc ergo æternæ ſuæ maieſtatis ſenteniam qua incarnari hominemque ſe ex uirgine naſci pati mori tertia die a mortuis ſurgere ac iterum glorificato

corpoꝝ ad patrem redire cōſtituit ſtatuto tempore ꝑ prophetaꝝ eloq̄a ſuo tunc po pulo. nobis uero in ſe credentibus demū intimare decreuit. Tātæ igit̃ rei exordiū ab ipſa ꝑſonaꝝ pluralitate. hoc ē in una ſīplicíſſima diuina eſſentia trinitate ſu‐ mendū merito uidet̃. Illam q̄ ueteris te‐ ſtamenti exemplis & prophetiis oſtende re ac palā facere ut deducta ueteris teſta menti atteſtatōe & merito confundant̃ hebrei & chriſti gloria ſublimet̃.

Principio nanque Geneſis propheta di uino numine īſpiratus inq̄t. In prīcipio creauit deus cœlū & terram. noſtra q̄dē tranſlatio ſingulari prolatōne ſignifica uit q̄ hebreus textus a plurimis factū de ſignauerat. inq̄t. n. ī prīcipio heloī crea uit & cetera. Quod nomen heloym eſt plurale huius hel heloy & ē ac ſi diceret dii creauit ut ſignificaret pluralitatem ī diuina eſſentia fore cum ſingulari ſim‐ plicitate ſubſtantiæ qui modus loquendi frequenter in teſtamento ueteri habe tur de deo & non conuenit ulli alteri‐

rei. Et ſic propheta noſcens per reuelatõ
nem pluralitatem eſſe in diuina eſſentia
voluit ꝑ nomen pluralis numeri coniun
ctũ uerbo ſĩgulari declarare ſapientibus
in diuinis eſſe pluralitatẽ: licet oꝑatõem
ſignificaret ẽẽ ſĩgularẽ hoc ẽ ipſius diui-
ne ſubſtãtiæ. quoniã oꝑatões ad extra in
diuinis ſunt indiuiſæ & dicuntur de ipſa
ſubſtantia ſĩplicisſima: licet ad intra oꝑa
tões ſint perſonaꝝ & diſtinctæ & de pſo
nis dicãtur. ex quo patet prophetã a deo
inſpiratũ diuina uoluntate enũtiaſſe in
ſĩpliciſſima diuina eſſentia eſſe pluralita
tem perſonarum diſtinctam.
Ad hoc dicunt Iudei hoc nomen heloĩ
quando dicitur de deo accipitur pro ſin
gulari: qa ſignificat ſingulare & nõ plu
rale. Sed contra hoc apparet manifeſte
ex textu ubi dicit. nõ poteſtis ſeruire do
mino qa dominus ipſe. veritas hebraica
habet quia heloĩ ſcientie ipſe.
Item hieremiæ vigeſimotertio peruerti
ſti verba dei uiuentis dñi exercituũ dei
nr̃i ueritas hebrea habet ꝑuertiſti uerba

heloym uiuentiū domini exercituū dei noſtri. Et nota ꝙ hic ponit nomen dei thethagramaton qđ ſignificat diuinam naturā ſecūdū ſuas proprietates intrīſecas abſqꝫ ullo rͥſpectu ad extra & ſic patet ex dicto propheta pluralitatem eſſe ī diuina eſſentia.

Sēp'n. quādo ſcriptura ponit nomen denotās pluralitatem pſonaꝝ ī diuiuis nitirur oſtendere ipſam pluralitatem cū unitate eſſentiæ eſſe coniuntam.

Item Iſaiæ. Liiii. dominabit tui qui fecit te deus exercituū nomen eius ueritas hebrea habet dominatores tui factores tui dominus exercituū nomen eius illud dominꝯ exercituum eſt nomen thethagramathon.

Item regū. vii. q̄ eſt gens ut populus iſrael ī terra pp quā uiuit deus ut rͥdimat ſibi populū: veritas hebrea habet. Quis ē ut populus tuus iſrael gens una in terra pp quā uiuunt heloym ad redimendū ſibi ponens cū hoc noīe heloī uerbū plrale.

Item eccleſiaſtis. xxii. Quis eſt homo

inquã ut ſequi poſſit factorem ſuum ue
ritas hebrea habet. Quis eſt homo ut in
tret poſt regem qui iam fecerunt eum. i.
hominem poteſt dici. deus ſanctus & do
mus conſilii ſui
Similiter in pſalmo. xlviiii. deus deorum
dominus. Nota ꝙ in hebreo tria ſũt no
mina. ſ. hel heloym & nomen dii thetha
gramaton loco quoꝝ latinæ utimur tãtũ
hoc nomine deus. & hinc eſt ꝙ ĩ noſtra
trãſlatõne non ꝑcipitur mens prophetæ
declarantis ex inſpiratõe diuina plurali-
tatũ eſſe in diuina & ſimpliciſſima eſſẽ-
tia . Sed hic quærit glo. hebrea. quare no
minauit ĩ principio pſalmi. & reſpondit
ut oſtendatur ꝙ deus in tribus proprie-
tatibus creauit ſeculum.
Ex eoꝝ rẽſpõſiõibus patet ſæpe dicta plu
ralitas cũ dicit ꝙ deus & domus conſilii
ſui fecerũt hoĩem. i. pat̃ & filius q̃ ẽ ſapiẽ
tia patris & ſpũs ſãctus q̃ ẽ amor & cete.
Similiter quando dicitur ꝙ in tribus pro
prietatibus fecit mũdum ĩtelligendũ ſ.
ĩ paternitate filiatõe & ſpiratõe que tres

perſonas conſtituunt in eadem eſſentia quæ in earum perfetione omnia operantur Hanc reſponſionem trium proprie-tatum quidam iudei cupiunt impugnare dicentes illas tres proprietates intelligi ſapientiam bonitatem & potentiam. & iō quando plurale dicitur. de deo intelligiť ſecundum illas tres proprietates. hoc patet eſſe falſum qa ſic poſſet dici de artifice operante per artem potentiam & amorem dei ſeu lucri & multo magis cōpeteret plurale artifici pp has proprietates q̃ deo. qa in artifice differunt realiter. ī deo aūt non differunt realiter: qa r̄aliter unū & idem ſuut: ratōne uero differunt. Cū ergo hic modus loquendi non competat artifici. uidelicet ꝙ dicatur de eo in plurali multo minus competit deo ratōne dictarum proprietatum. Cum ergo Propheta utatur illo modo loquendi neceſſe eſt dicere ꝙ faciat rōne pluralitatis perſonarum & ſic patet pluralitas in diuinis

Dixit quidam Iudeus Chriſtianos niti ex modo loq̄ndi. uidelicet heloī creauit

firmantes ſe ſuper baculo arundineo cō fracto. quoniam talis modus loquendi reperit etiam de aliis q̄ de deo: uidelicet Regum. xxviiii. in ſuſcitatōe Samuelis quādo dixit illi phitoniſſa uidi heloym aſcendentes de terra quā interogauit Saul q̄lis ē forma eius.

Item aliquando uerba pluralis numeri coniungantur cum nominibus & ꝓnominibus ſigularibus: uidelicet Canticoꝝ primo. trahe me poſt te curremus. & cetera. Reſpondetur & primo ſecūdum expoſitores hebreos ꝙ Samuel non ſurrexit ſolus: ſed cum eo ſurrexit Moyſes ab eo rogatus in teſtimonium ꝙ ſeruaſſet legem quā dederat: & dicūt non ſurrexiſſe magica arte: ſed diuina poteſtate quod eſt indubie tenendū. Quidam dicunt ꝙ non fuit Samuel: ſed quædam umbra ſimilis cum ſpiritu ſociante ut cunq̄ fuerit non uidit illa ſolum unū: ſed duos. & ideo dixit aſcendentes licet Saul quæſiſſet de facie unius tantnm quem ſuſcitari iuſſerat.

Ad illud canticorũ primo. & cetera. Illa ſunt uerba eccleſiæ ad deum quæ ẽ con-gregatio plurimorũ: & ideo cum dixit: trahe me. ſ. eccleſiam poſt te: curremus ſcilicet in eccleſia exiſtentes declarando ꝙ ſicut fideles dicunt & attribuunt canticum deo & eccleſiæ: ita Iudei attribuũt cãticũ deo & ſinagogæ eoꝝ.

Declaratur etiam ipſa pluralitas perſonarũ: pſalmo. xlviii. Ibi uidelicet Sedes tua deus in ſæculum ſæculi uirga æquitatis uirga regni tui. dilexiſti iuſtitiam & odiſti iniquitatem propterea unxit te deus deus tuus oleo lætitiæ. & cetera. exprimẽdo pſalmiſta deum unguẽtem & deum unctum. uoluit nobis patefacere non ſolum pluralitatem eſſe in diuinis: ſed trinitatem: nam expreſſit unum ũctum & duos unguentes qui tamen ſunt unus d'us & non tres dii. quoniam eſſentia diuina plurificari nõ poteſt. ꝙ autem loquatur de deo patet: quia dixit Sedes tua deus in ſæculum ſæculi: quod nulli competit niſi ſoli deo.

Item pſalmo.c.viiii.dixit dominꝰ domi
no meo ſede a dextris meis.nulli autem
creato competit ſedere a dextris dei &
nullus dicitur ſedere ad dexteram ſui ip
ſius.patet ergo dicendo de deo ꝙ unus
ſedeat ad dexteram alterius ꝙ in diuinis
ſit pluralitas non eſſentiæ.ergo pſonaꝝ.
Quod autem iſta ſit uerba patris ad fili-
um patet:quia immediate ſubiūgit Tecū
principium in die uirtutis tuæ in ſplen-
doribus ſanctorum ex utero ante lucife
rum genui te.Ex hoc autem ſermone p
phetico:neceſſe eſt uolentibus confiteri
ueritatem:trinitatem confiteri ī diuinis
cum de nullo creato hec dici poſſint:nā
de quo dici poteſt ꝙ ſit genitus ante luci
rum qui fuit creatus ante omnem crea-
turam:& ſi genitus eſt exutero ante om
nem creaturam:& ante omnem creatu-
rā ſolus deus fuerit nec ex utero dei ali-
ud poſſit generari q̃ deus & nō alius de-
us pluralitate ſubſtātiæ: quia dixit Audi
iſrael deus tuus:deus unus eſt.relinqui-
tur ꝙ genitus ſit deus pluralitate pſonæ

& nō ſubſtātiæ.
Declarat hoc caldea trāſlatio q̄ ubi nr̄a habet. dixit dominus domino meo: illa habet: dixit dominus uerbo ſuo quod uerbum dicimus filium a patre genitum & dicimus filium genitum a patre: quia nihil gignit ſe ipſum & merito filius congruentius dicitur uerbum: quia uerbum eſt illud quod exprimit ad æquatum conceptum mentis. Cum ergo filius dei ſit uerbum diuinæ ſubſtantiæ exprimens ad æquatum conceptum mentis diuinæ relinquitur manifeſte ꝙ ipſe genitus qui dicitur filius ſit uerus deus: cum a deo ſit genitꝰ & adæquatus ſeu æqualis generāti cum ſit uerbum adæquans omnem conceptum generantis. ideo cum de ipſis generante & genito loqui uolumus nullo congruentiori uocabulo uti poſſumus q̄ patris & filii: amorem uero ab utroque in utrunque procedentem: dicimus ſpiritum ſantum perſonam tertiam ab utroque ꝓcedentem.
Hoc declarauit Saluator Mathei. xxii.

& Apoſtolus ad hebreos capitulo primo Item Propheta ait: Egreſſus eius a principio a diebus æternitatis & iterum ante ſolē ꝑmanet nomen eius & ante lunā ſedes eius.

Hoc idem teſtatur ipſe filius qui patris ſapientia dicitur. Sapientiæ capitulo. dicens. Nec dum erāt abiſſi & ego iam concepta eram: nec dum fontes aquarū eruperant: necdum montes graui mole conſtiterant ante omnes colles ego parturiebar: adhuc terram nō fecerat & flumina & cardines orbis terræ: quādo præparabat cælos aderam: quando certa lege & gyro uallabat abiſſos: quando appendebat fundamēta terræ cū eo erā cūcta componēs.

Hæc autem dicta fuiſſe dᵉ filio manifeſte conſtat cum dicat ſe ſimul cum eo. ideſt cū patre cūcta cōpoſuiſſe: & ſic iſta dicta Prophetica declarant ſe inuicem ſcilicet heloym creauit & ſapientia patris quæ ē

eius æternus filius erat ſimul cũ eo hoc
eſt cum patre ante omnem creaturam
cuncta componens. Nec exiſtimari po-
teſt dictum fuiſſe hoc de attributis hoc
eſt proprietatibus diuinis: cum nil tale ĩ
ueniatur in tota diuina ſcriptura dictũ
de reliquis attributis diuinæ ſubſtantiæ.
De cuius filii generatione Iſaias inquit.
capitulo quinquageſimoquinto genera-
tionem eius qui enarrabit. Hoc enim de
temporali generatione dici non potuit.
quoniam talis generatio facile enarratur
teſte Euangelio: dixit ergo de æterna. Si
ergo in diuinis eſt generatio: & perconſe
quens generans & genitus: hoc eſt pater
& filius: neceſſe eſt confiteri in diuina
ſubſtantia eſſe pluralitatem.

Item Iſaias capitulo. xlviii. non in abſcõ
dito locutus ſum & in tempore antequã
fierent: ſcilicet creata ibi eram & te domi
nus deus miſit me & ſpiritus eius. Q*z* au
tem iſta ſint uerba dei patet ex textu
immediate præcedẽti & ĩmediate ſequẽti

ubi inquit hoc dicit redemptor tuus iſra
el. Cum autem ille qui dicit ſe miſſum
ſit redemptor iſrael & dicat ſe miſſum a
domino deo & eius ſpiritu: neceſſe ē con
fiteri pluralitatem trium perſonarum eſ
ſe ī diuina eſſentia. hanc autem dicimus
eſſe patris & filii & ſpiritus ſancti quam
docuit nos dominus Ieſus chriſtus.

Rabi Salomon ut negaret hoc argumē-
tum tam efficaciter eos conuincens dixit
omnes Prophetas fuiſſe in monte Sinai
cum Moiſe dum acciperet legem & ibi
habuiſſe omnes ſuas Prophetias a deo ut
in tempore ſuo manifeſtarent illas & di-
cit illa uerba uidelicet tempore antequā
fierent: ibi eram. Item & nunc miſit me
dominus & cetera. Fuiſſe Iſaiæ & nō dei
quod patet eſſe falſum : quia manifeſte
conſtat fuiſſe uerba dei: nam immediate
dixit. Ego primus & ego nouiſſiūs ma-
nus mea fundauit terram quod ſoli deo
cōuenit & nō alii creaturæ.
Præterea non potuit Iſaias eſſe in mōte

Sinai cum Moiſe: quia tunc non erat & natus fuit per annos ſexcentos octua gintaſex poſt. ſi dicatur ꝙ tūc fuit & poſt acceptam prophetiam mortuus fuerit & ſuo tempore ſuſcitauerit. Hoc omnino uidetur falſum: quia ſcriptura nil ta- le innuit & uideretur derogare maie- ſtati diuinæ: quaſi non potuerit ſignifi- care futura omni tempore & neceſſe fue rit ꝙ ibi tunc fuerint omnes prophetæ ſi ſcire debebant futura ut ſuo prædicerēt tempore. Et ſi dicant ꝙ animæ Prophe- tarum & preſertim Iſaiæ. Tunc fuerint creatæ & tunc acceperint Prophetias: & poſt ſuo tempore uenerint in mundum: omnis doctrina tam gentilis q̃ catholica etiam hebrea iudicabit hoc eſſe ſomniū ab eis formatū ad eoꝝ obſtinatōem tegē- dam: cum omnes unanimiter aſſerant animam infundendo creari & creando ī fūdi. Hoc idem aſſerit ſcriptura ſacra di cens: primo Geneſis. Formauit deus ho minem de limo terræ & ſpirauit in car- ne eius ſpiritum uitæ. Ex quo colligitur

deum prius formare corpora & demum infundere animas. Et Zachariæ duodecimo hæc dicit. dñus. Extēdēs cælū & fūdans terram & figens ſpiritum hominis ī eo. Et gloſa hebrea ſuper hoc dicit. Creator creat animam cum perfectione figuræ corporis humani. ex quibus patet animam non creari: niſi formato corpore: ut tenent theologi.

Item Eccleſiaſtes quarto. Funiculus tuus difficile rumpitur. Gloſa hebrea. Noſtri ſenſus uidetur eſſe. uidelicet miſterium trini Dei non facile diſcutitur. Hāc gloſam ueterem & ueram iudei moderni cupientes pæruertere. referunt hanc trinitatem ad tria attributa diuina. ſcilicet ſapientiam potentiam & bonitatem: quod ſuperius merito iam improbatum eſt. patet igitur propoſitum tā ex dictis textus q̃ gloſaꝝ doctoꝝ ſuoꝝ.

Manifeſtat hoc idem Propheta pſalmo .Cum dicit. Eructauit cor meum uerbum bonū. quod nihil aliud ſignificauit

q̃ ꝙ de corde.ideſt principali ſede uitæ hoc eſt de ipſa pura ſubſtantia & eſſẽtia diuina genuit uerbum.ideſt filiũ. Q d' quidem ipſe pater pſalmo. .teſtatur dicẽs. Filius meus es tu ego hodie genui te.quod nõ poteſt attribui Dauid neque ulli Regum:quia immediate ſubdit̃. Poſtula a me & dabo tibi gentes hæreditatem tuam & poſſeſſionem tuam terminos terræ quod nulli Regum Iudeorum euenit nec eueniet niſi Chriſto noſtro cuius nomen effuſum eſt in omnem terram teſtante Propheta pſalmo. .In omnem terram exiuit ſonus eorum & ĩ fines orbis terræ uerba eorum.quod adimplerũt apoſtoli euntes per orbem nomen domini noſtri Ieſu Chriſti prædicãtes gentes & Reges ad eius fidem conuertentes & ei ſponte ſeruire facientes teſtãte pſalmo. .Adorabunt eũ oẽs Reges terræ oẽs gẽtes ſeruiẽt ei.

Item Salomon in prouerbiis ĩquit. Quis aſcendit in cælum atque deſcendit:quis colligauit aquas quaſi in ueſtimentis:qs

ſuſcitauit omnes terminos terræ quod ē nomen eius aut quod eſt nomen filii eiꝰ ſi noſtis. Daniel dicit ꝙ Nabuchodonoſor Rex dixit. Ecce uideo uiros quattuor ſolutos ambulantes in medio ignis & ſpecies quarti ſimilis filio dei chriſtus nondum erat natus. ergo de filio dei æternaliter genito ī diuinis dixit.

Dicitur etiam filius dei Angelus quando ſcilicet miſſus eſt a deo patet: quādo dixit ad Moiſē. Ecce ego mitto angelum meum qui præcedet & cuſtodiat te in uia & introducet te ad locum quem paraui obſerua eum & audi uocem eiꝰ nec contemnendum putes: quia non dimittet cum peccaueris & eſt nomen meum ī illo. de nullo enim creato potuit dici hoc quia nulli competit nomen dei dicente pſalmo. Quis enim in nubibus æquabitur domino: aut quis erit ſimilis deo int̃ filios dei: quia q nō æquatur natura nō pōt æquari nomine.

Dicit etiam anteq̃ parturiret peperit &

ãteq̃ ueniret partus eius peperit maſculũ .i. anteq̃ virgo pareret filiũ in tẽpore pa ter peperit.i.genuit filiũ in æternitate & ſequitur quis audiuit unquam tale: aut quis uidit huic ſimile quæ admiratio nõ diceretur de naturali genitura creatorũ & ſubdit: nunquid qui alios parere facio ipſe non pariã:& q generatõem aliis trĩ buo ipſe ſterilis ero.

Item Iob capitulo. Sapientiam patris ubi inuenies. latet enim ab oculis hominum & a uolucrum oculis abſcõſa eſt & ipſis angelis incognita & alibi. Radix ſapientiæ cui reuelata eſt. hoc confirmat Saluator noſter in euangelio. Nemo nouit patrem ſcilicet perfecte: niſi filius neque filium quis nouit: niſi pater & cui uoluerit filius reuelare. nec eſt quærẽdus modus generationis in diuinis ueluti in creaturis ĩ quibus caduca & mortalis cõditio illa requirit neceſſaria. filius enim a patre genitus ita emicuit: uelut ſplendor a lumine: uelut uerbũ ab ore: uelut cogitatõ a corde ſiue ab ĩtellectu.

Itē Geneſis pluit dominꝰ ſup ſodomā & gomoram ſulphur & ignem a domino. Quis eſt ergo ille dominus qui pluit a domino: niſi filius a patre miſſus ad deteſtatōem tāti ſceleris.

Itē Zacharias. Tu es deus & ī te ē deus. ſi deus eſt in eo: neceſſe eſt ꝙ ille ſit deus: & ſi deus eſt in deo: neceſſe eſt confiteri diſtinctos eſſe abinuicem. cum qui ē ab eo in quo eſt: & ut diſtinctionem perſonarum ī idemtitate ſubſtantiæ fore demonſtraret. ſubdit nec eſt abſque deus: uere tu es deus abſconditus: deus iſrael. i. incognitus intellectui: & ſolum cognitꝰ reuelatione ſua. & dixit deus iſrael ad differentiam idolorum gentilium quæ cognita erant eis: quia erant fictilia. Q₂ autem cū trinitate perſonarum ſit tantū una diuina eſſentia ſiue ſubſtantia: teſtatus eſt ipſe deus in monte ſinai dicens. Audi iſrael dominus deus tuus unus eſt qd qdē dictū ē eis ne adoratōem pluriū deorū & in idolatriam declinarent quod

tamē ipſi improbi ingrati beneficiorum fecerunt.

Item pſalmo: uerbo domini cæli firmati ſunt & ſpiritu oris eius omnis uirtus eorū. quia enim operatōnes ad extra ſunt indiſtīcte. ideo uoluit declarare ad creatōem cælorum & mundi tres cohoperaſſe perſonas. nam cum dicit uerbo ītelligit filius: ut ſupra oſtenſū eſt. Cum dicitur ſpiritu oris eius: intelligitur ſpitus ſāctus cohoperantes ſimul cū patre omnes tres: tamen unus deus tātū.

Item pſalmo. Emittet uerbum ſuū & liquefaciet ea flauit ſpiritus eius & fluent aquæ. declarat Propheta uerbū miſſum: ueceſſe eſt eſſe miſſum a patre: & declarat etiam ſpūm ſāctū flātē.

Item Geneſis capitulo. cum dicit faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram. dicant qui negāt ad quē ſeu ad quos loqbaſ & ſubdit ad imaginē dei creauit illum. qs creauit hoīem niſi deus: & ſi creauit ad eius imaginem

ad quos ergo locutus eſt cum dixit ad imaginem noſtram: niſi ad perſonas filii & ſpūs ſancti: quorum eſt creař ſimul cum patre ut ſupra teſtatꝰ eſt: filius cum dixit cum eo eram cuncta componens. Item capitulo. poſt creatōnem Adde dixit. Ecce adam factus es quaſi unus ex nobis. cum illa fuerint uerba dei non potuerunt referri uerba illa ad angelos. quia nulla eſt paritas angelorum cū deo oportet ergo neceſſario illa referri ad ipſam deitatem: non ratione deitatis & eſſentiæ quæ eſt ſimpliciſſima & una: ſed ratione pluralitatis pſonaꝝ.

Item capitulo. deſcendit dominus ut uideret ciuitatem & turrim quam ædificabant filii Adam: & ſequitur paulopoſt uenite deſcendamus & confundamus līguam eorum quæ locutō pluralitatē manifeſte ſignificat in diuinis.

Item Abraham cū tres uidit: & unū adorauit māifeſte mōſtrauit cū adorauit ueꝝ deū ēē. cū adorauit unū: ſignificauit deitatē unā ēē ſīpliciſſīaꝫ cū dicit tres uidiſſe

demonſtrauit in unitate eſſentiæ tres eſ ſe perſonas. Nam dicitur apparuit ei do minus in conualle mambræ ſedenti ĩ ho ſtio tabernaculi ſui. cumq; eleuaſſet ocu- los apparuerunt ei tres uiri ſtantes prope illum. cum ergo dicitur apparuit ei do- minus denotatur unitas deitatis. cum di citur apparuerunt ei tres uiri: declaratur trinitas perſonarũ in unitate diuinæ ſub ſtantiæ quod ipſe teſtatur dicens: domi- ne ĩueni gratiam in oculis tuis ne tranſe as ſeruũ tuũ: ſed afferã puſillum aquæ & lauent̃ pedes ueſtri & requieſcite paululũ ſub arbore. Quibus uerbis manifeſte de clarat & unitatem eſſentiæ & pſonarꝫ tri nitatem quod autẽ is qui apparuit fuerit deus: confitentur Iudei & apud eos ma- nifeſte tenet̃ nec negare poſſunt.

Item pſalmo . Benedicat nos deus deus noſter benedicat nos deus & metuãt eũ omnes fines terræ. Quid aliud voluit ſi- gnificare pſalmiſta trina reiteratione dei niſi trinitatem hoc euidentius declarãs in ſecũda dei enunctiatõne dicens: deus

noſter ratione redemtōnis noſtræ factæ per filium qui dicitur deus noſter .i. ſperantiū in eum: eo quia cum eſſemus mortui peccato uiuificati ſumus per Christū dominum noſtrū q nos ſua paſſione & morte redemit.

Præterea ſicut Moiſes liberans populum a ſeruitute ægiptiorum non fuit dignus introducere eū ī terrā promiſſionis: ſed Ioſue ita nec lex ſufficiēs fuit liberare populum a ſeruitute peccati nec dare terrā pmiſſionis hoc ē gloriā æternā q̄ data ē p gratiā Chriſti.

Atis equidem æternam generationem ac ſpiratōnem ſimulq; tres pſonas uel ipoſteſes in æternitate potētia ſapientia ac dignitate æquales: unam puram ac ſimpliciſſimam eſſe deitatem ueteris teſtamēti teſtimoniis hoc ē multiplici diuinæ īſpiratōis oraculo in hebraicæ īprobatōem pfidiæ & catholicæ fidei cōfirmatōem demōſtrauimus nō ad ipſius fidei ullatenus cōprobatōem q̄ nullū

penitus meritum conſequi poſſet: ubi p bationū expimenta depoſceret. Nā ſi p babilibus rōibus ſuaſibilibuſq; argumē tis illam conſtare opus eſſe qs iudicaret non fides amplius q̄ ſiplici dicētis uerbo ſola auctoritate præſtat. Sed opinio penitus diceretur quæ ſuaſibilibus argumē tis pbabilibuſq; rōibus ſuadet ac cōprobat. Quā qdē opinionē nō dicētis aucto ritas cauſat. Verū noſter aſſēſus ſuaſibi li pbabiliq; rōe deuinctus etiā ſi ab omni carētē auctoritate pmāt. Si uero nō ſua ſiuas aut probabiles qs rōes expoſceret. Verū demōſtratiuas ac īfallibiles rerum cās. tūc non fides nec opinio diceret quæ cōtrariis pſuaſionibus rōibuſq; mutari poteſt. Sed rei prout ē īfallibilis īmutabi liſq; ſcientia.

Quoniā ergo diuinū illū īeffabilis maie ſtatis ītuitū æternāq; fœlicitatē nullis ſuis actionibus conſeq hō potuiſſet. ut tamen aliqd mereri poſſet quo diuinæ gratiæ capax facilius efficeret liberā eius uo lūtatē q̄ ſola meret ac demeret humana

natura experiri conſtituit i npoſſibilia
naturæ cõmertia ac humano ĩgenio mi
nime cõgruentia enarrãdo diuinæ pu-
ta incarnatõis miſteria humanæq; nati-
uitatis ex uirgine reſurrectõis a mortuis
aſcenſionis ĩ cælũ ac ĩ glorioſiſſimũ ſu-
um corpus panis ac uini ĩmutatõis ut q
diuinæ ſuæ maieſtati ut dignũ ẽ credere
uoluiſſet. Cum fides non ingenii ſed uo
luntatis ſit opera uel facultas q̃ oĩbus ho
minibus æq̃lis tradita eſt diuinã illã ĩeffa
bilis ſuæ maieſtatis gratiã: licet nõ ſuffi-
cienti uel æq̃li merito: uerũtamẽ aliquali
cõſeq poſſent.

Queãdmodũ. n. domini paſſio cũcta ua
luit hominum delere peccata & ad priſti
nã reddere ĩnocẽtiã: Ita cũctis ſuæ maie
ſtati credere ſtatuentidus peccatorũ ſuorũ
debito ſua paſſione ſoluto fidei merito
daturum ſe dignatus ẽ polliceri æternæ
ſuæ cõtemplandæ maieſtatis gratiã. hoc
enĩ nos docuit patris noſtri Abraæ nobi
le illud & p notãdũ exẽplũ: cũ dicit. Cre
didit Abraam deo & reputatum eſt ei ad

iuſtitiam. hoc uolens nobis declarare q
pp hoc qđ credidit deo: ita a cūctis ꝓpri
is ac primi parētis peccatis iuſtificatꝰ eua
ſit quod illius fidei merito æternū īeffabi
lis deitatis cōſortiū fuerit cōſecutus. Do-
cētur ergo uniuerſi hūani generis aīan-
tes fidei merito poſſe ſaluari: qđ tamen
deo iure tenenť īpēdere. Cū nedū iuſtū
uerū etiā homini debitū ſit deo credere
Nā cū fides ſola dicētis auctoritate præ-
ſtať. Cui. n. merito bonitatis ac pfectōis
q̄ ſūmā auctoritatē ſibi ſemp adepta eſt
magis credere tenenť: aut debēt homi-
nes q̄ deo. Qui nedum optimus & pfe-
ctiſſimus eſt: ſed eſt id quo nil melius ul
la rōe excogitari pōt. Merito ergo nedū
debet: ſed iure teneť hūanū genus crede
re Chriſto. Alioqn nedū primi parentis
ac ꝓprii peccati: ſed & huius infidelitatis
uel nō exhibitæ ſibi fidei demerito iure
dānanť. Cū fides nō ut lex olī pticulariť
hebreis tradita ſit: ſed uniuerſo orbi &
cū īgenii acumine minime egeat: quo in
æq̄les eſſe homines cōſtat: ſed uolūtatis

libertate q̃ adeo æq̃lis hoĩbus tradita ẽ ut nemo altero potiori uolũtatis arbitrio ꝑfruatur. Quare nemo ſe damnãtẽ accuſet cũ ĩ ſua poſitũ fuerit poteſtate ſaluari. Hoc.ſ.ſolo facilimo ac iure homini debito medio deo.ſ.credere. Quod qdẽ ne accuſaret homo facere nõ potuiſſe: cum ea dominus credere mandauerit q̃ hũanã excedũt naturã: & q̃ qdem nec ĩtellectus creatus attigere potuiſſet. uoluit dominus noſter piiſſimus ſua pietate docere. Nã nulla rõe ĩtimari homini potuiſſẽt: q̃ hũani ĩgenia uires excedunt: niſi ĩpoſſibilibus naturæ argumẽtis miraculis .ſ. ſoli deo poſſibilibus ſibi credendũ fore docuiſſet. Et iõ piiſſimus dñs noſter optãs hũanũ genus uelle ſaluari nedũ ſĩpliciter ſibi credi ac fidẽ præberi conſtituit: uti iuſtũ erat ac iure tenebaẽ ne cordis duritie tãtũ munus ãmitteret: ſed mirabilibus ſupra naturã exemplis ac nulli: niſi deo poſſibilibus uoluit ad ſibi credendũ ꝙ uerus deus eſſet elicere dicens. Si opera nõ feciſſem quæ nemo alius fecit:

peccatum non haberent.ſ.in non credē do: quia abſque miraculorum experimē to quo uniuerſus orbis Chriſto fidē præ ſtitit duriſſimum fuiſſet humano inge- nio Chriſto fidem præſtare potuiſſe. Exhibitis ergo miraculorum experimē tis nemo ſe excuſabilem fuiſſe: nemo ſe non uocatum arguere poterit. cum ſcri ptum ſit.ĩomnem terram exiuit ſonus eorum & in fines orbis terræ uerba eoꝝ .ſ.apolorum qui ſupra naturam infini- tis mirabilis Chriſtum deum eſſe: ſibiqꝫ merito credendum uniuerſo orbi demō ſtrarunt. Et ſiquid uſquam aut ullo tem pore ſe tueri poſſent fidem ignoraſſe quod ad eorum nō aduenerit aures.quo niam Apoſtolus ait. Quomodo credent niſi imitantur.& cetera. Ergo fides eſt ex auditu que tamen excuſatio eos non ſaluabit.multo minus profecto excuſare ſe poterunt Iudei qui nedum ante ocu- los habuerint & uiderint expreſſa & ſu per omnem naturam in Chriſti nomĩe per uniuerſum orbem facta miracula

quibus totus orbis a gẽtilitate ad Chriſti fidem uerſus ẽ Idolis derelictis. Verum etiam prophetarũ ſuorum teſtimoniis ĩ finitis aduentum Chriſti dei noſtri & fidem comprobatam agnoſcunt: & negãt tamen ea quæ a prophetis prædicta ſunt duritie ac obſtinatione perſeuerantes. Qui ut d' domini noſtri Ieſu Chriſti aduentu: paſſione: morte: reſurrectione: & aſcenſione. & cetera. Suis teſtimoniis improbari poſſint: ueluti etiam de generatione & ſpiratione æterna ſuperius impugnauimus prophetarum dicta & teſtimonia nonnulla iuxta rerum & operũ diſtinctionem & ordinem ſerioſe inferius apponemus per quæ & illi merito ĩpugnari & uinci poterunt & Chriſto credẽtes nõ ad eorꝫ demeritũ: ſꝫ ad fidei gloriã cõfirmari gaudebũt.

Quæ quidem hebreis dicta & propheta ta de Chriſto. ideo non palam & in aperto dicta fuiſſe conſtat. Q̃ obſtinata duritie ac malicia minime credituri eſſent.

Sed in parabolis dicta ſunt ut accuſare ñ
ualeant dicta nõ eſſe.& tamen licet dicta
fuerint illa intelligere non ualuerint iux
ta illud excæca cor Populi huius:ut uidẽ
tes non uideant & audientes non intelli
gant. In parabolis autem ſtatuit domi-
nus diuinos illos loqui Prophetas:ut ſũ-
mus ille ineffabiliſque eius aduentus &
Prophetarum elloquio uaticinioque pro
diret in lucem:& in Enigmate. Parabo-
liſque prolatus ſuo tempore ſalus in ſe
credentibus fieret.ab ipſa igitur in para
bolis ꝓteſtatione loquendi nec forte ne
gare audeant monuiſſe eos dominum
in Parabolis fore locuturum noſtri ope
ris ſumemus exordium & per Prophe-
tas eius aduentum ita fuiſſe præmonitũ
ut minime negare ualeant comodatis re
bus ſermonibus cõprobabimus.

DE LOCVTIONE DEI in parabolis

Ps̃. Inclinabo in parabolis aurẽ ueſtrã apiã
ĩ pſalterio ꝓpoſitionẽ meã

Ps̃ Attẽdite popule meus legẽ meã ĩclinate
aurẽ ueſtrã ĩ uerba oris mei.aſpiã ĩ para-

bolis os meũ.

DE PRAEMISSIONE IOANNIS BAPTISTAE.

Malachias. Ecce ego mittã angelũ meum q præpara bit uiã ante faciẽ meã.

Iſaiæ. Audite iſulæ & attẽdite populi de longe dominus ab utero uocauit me de uentre mrĩs meæ recordatus ẽ nõis mei:& poſu it os meũ quaſi gladiũ acutũ ſub umbra manus ſuæ protexit me: & poſuit me ſi- cut ſagittã electam ĩ pharetra ſua abſcõ- dit me & dixit mihi ſeruus meus es tu in te gloriabor & nunc hæc dicit dominus formans me ex utero ſeruũ ſibi.

DE ANNVNTIATIONE VIRgĩs.

Ps̃. Audi filia & uide ĩclina aurẽ tuã & obli- uiſcere populũ tuũ & domũ pr̃is tui: qa cõcupiuit Rex ſpetiem tuam.

Ps̃. Deus ĩ medio eius nõ cõmouebit adiu- uabit eam deus mane diluculo.

Ps̃. deus ĩ dõib9 ei9 cognoſcet cũ ſuſcipiet eã

DE INCARNATIONE DOMINI.

Ps̃. Inclnauit cælos & deſcendit.

Domine inclina cælos tuos & deſcende

Idē. tange mōtes & fumigabūt:

Deſcēdet ſicut pluuia ī uellus:& ſicut ſti licidia ſtilātia ſup terrā.

DE CONCEPTIONE VIRGINIS

Iſaias. Audite domus Dauid dominus dabit uobis ſignum. Ecce virgo cōcipiet & pa-riet filium & uocabitur nomē eius Ema nuel.

Idē. Signū nouū creauit ſup terrā mulier cir cūdabit uirum.

Sapientiæ. Qui creauit me requieuit in tabernacu-lo meo:& dixit mihi ī Iacob inhabita in iſrael hæreditate & in electis meis mit-te radices.& radicaui in populo honori ficato & ī ptes dei mei hereditas illius & ī plenitudīe ſāctoꝶ detētō mea.

DE LOCO NATIVITATIS.

Micheas. Et tu bethlehem terra Iuda nequaquam minima es in principibus iuda.ex te enī exit dominator iſral & egreſſus eius a di ebus æternitatis,

DE NATIVITATE DOMINI.

Abacuc Egreſſus es domine ī ſalutem Populi tui cū Chriſto tuo.

Malachias. Propter hoc dabit eos deus uſq; ad tẽpus ĩ quo ꝑturiẽs ꝑturiet.

Zacharias. Lætare domus ſyon: qa ueniã ad te & habitabo ĩ medio tui dominus.

Idẽ. Lætar̃ filia ſyõ: qa ecce ego uenio & habitabo in medio tui ait dominus & applicabunt gentes multæ ad dominum in illa die.& erunt mihi populus & habitabo ĩ medio tui & ſcies qa dominus exercituũ miſit me ad te.

ii Regũ. Cum compleueris dies tuos & dormieris cum patribus tuis ſuſcitabo progeniem poſt te quæ egredietur de utero tuo & ego ero illi ĩ patrẽ & ipſe erit mihi ĩ filiũ dixit dominus Dauid.

Iſaias. Ego primus & ego nouiſſimus: manus mea fundauit terram & dextera mea mẽſa eſt cælos nõ a principio in abſcondito locutus ſũ ex tẽpore anteq̃ fieret ibi erã & nũc dominus miſit me et ſpũs eius.

Idẽ. Ecce inquit puer meus dilectus meus cõplacuit ſibi in illo anima mea dedi ſpũm meũ ſup eum.

Idẽ. Puer natus eſt nobis & filius datꝰ ẽ nobis

cuius imperium ſuper humeros eius &
uocabitur nomen eius admirabilis con
ſiliarius: deus fortis: princeps pacis: pa-
ter futuri ſæculi multiplicabit᷑ eius impiũ
& regni eius nõ erit finis.

Idẽ. In die illa erit radix Ieſæ qui ſtabit in ſi-
gnum populorum ipſum gentes depre
cabũt᷑ & erit ſepulchrũ eius glorioſũ.

Idẽ. Egredietur uirga de radice Ieſæ & flos
de radice eius aſcendet & requieſcet ſup
eum ſpiritus domini: ſpiritus ſapiẽtiæ &
intellectus: ſpiritus conſilii & fortitudĩs:
ſpũs ſciẽtiæ & pietatis & replebit eũ: ſpũs
timoris domini.

Idẽ. Pete tibi ſignum a deo tuo in profũdum
inferni ſiue ĩ excelſum ſupra: & dixit nõ
petã & nõ tentabo dominũ propter hoc
dabit dominus deus ſignum; Ecce virgo
concipiet & pariet filium & uocabit᷑ no-
men eius Emanuel: hic erit magnus & fi
lius altiſſimi uocabitur: & dabit illi do-
minus deus ſedem Dauid patris eius &
regnabit in domo Iacob in æternũ & re
gni eius nõ erit finis.

Idem. Rorate cæli deſuper & nubes pluant iuſtum: aperiatur terra & germinet ſaluatorem & iuſtitia oriat̃ ſimul ego dñs creaui eum.

Idẽ. Ecce mittam ĩ fũdamentis ſuis lapidem precioſũ electũ ãgularẽ & q crediderit ĩ eũ nõ cõfundetur.

Idẽ. Generationẽ eius qs enarrabit.

Idẽ. Propter hoc ſciet populus meus nomen meũ in die illa: qa ego ipſe q loquor ecce adſum.

Idẽ. Domus dei ſancta lætare: quia uenit lumen tuũ & gloria domini ſup te orta eſt quia ecce tenebre operient terram & caligo populus. ſuper te aũt oriet̃ lux & ambulabũt gentes ĩ nomine tuo & reges in ſplendore ortus tui. leua in circuitu oculos tuos & uide omnes iſti cõgregati ſũt uenerunt tibi filii tui de longe uenĩet & filiæ tuæ d' late reſgent.

Natan. Dauid ex uerbis domini annuntio tibi q ædificaturus ſit tibi dominus domũ cũq implеueris dies tuos ut uadas ad patres tuos ſuſcitabo ſemen tuum poſt te.

quod erit de filiis tuis & ſtabiliam regna eius & ipſe ædificabit mihi domum & firmabo ſoliũ eius uſq; ĩ æternũ ego ero ei in patrem & ipſe erit mihi ĩ filiũ & miſericordiã meam nõ auferam ab eo: ſicut abſtuli ab eo qui ante te fuit & ſtatuã eũ ĩ domo mea & in regno meo uſq; ĩ ſẽpiternũ & tronus eius erit ĩ ſempiternũ.

Ieremias Ecce dies uenient dicit dominus & ſuſcitabo Dauid germen iuſtũ.

Daniel. In diebus illis ſuſcitabit dominus regẽ q̃ ĩæternũ nõ cõmouebit & regnũ eius alteri non dabitur pcutiet & cõteret uniuerſa regna & ipſe ſtabit ĩ æternũ.

Idẽ. Vidi lapidem abſciſũ de monte ſine manibus præcidentiũ & cũ ueniſſet ĩ terrã repleuit orbem terræ.

Ageus. Hæc dicit dominus. Spiritus meus erit ĩ medio ueſtri nolite timere adhuc unum modicũ & mouebo cælũ & t̃ram: mare & aridam: & mouebo oẽs gentes & ueniet deſideratus cũctis gentibus & magna erit gloria domus huius nouiſſimæ.

Ps̃ Cum dederit dilectis ſuis ſomnum ecce

hereditas dñi filii merces fructus uẽtris.

Ps̃. Orietur in diebus eius iuſtitia & abũdã-
tia pacis donec auferãt luna.

Ps̃. Homo natus eſt ĩ ea & ipſa fũdauit eam
altiſſimus.

Idẽ. Videbit deus deorum in ſyon.

Idẽ. Multiplicabit eius ĩpiũ & pacis non erit
finis.

Idẽ. Veritas de terra orta eſt & iuſtitia de cœ
lo proſpexit.

Idẽ. Terra dabit fructũ ſuum.

Ps̃. Virgam uirtutis tuæ emittet dominus
ex ſyon dñare ĩ medio inimicoꝝ tuorũ.

Idẽ. Exortum eſt in tenebris lumen rectis mi
ſericors & miſator dominus.

DE REQVIE DOMINI INTER
BOVEM ET ASINVM.

Iſaias. Cognouit bos poſſeſſorẽ ſuũ & aſinus p̃
ſepe domini ſui. Populus aũt meus nõ co
gnouit me.

Abacuc. Audiui auditum tuum & timui ĩ medio
duoꝝ aĩaliũ cognoſcentis eũ dũ appropĩ
quarent anni tui cum aduenerit tempus
oſtenderis.

DE APPARITIONE STELLAE ET ADVENTV MAGORVM CVM DONIS.

Iſaias. Letare filia Ieruſalem quia ueniet lumē tuum & gloria domini ſuper te orta eſt: quia ecce tenebre operient terrā & caligo populos. ſuper te autē orietur lux & gloria domini in te videbitur & ambulabūt gentes in lumine tuo & Reges in ſplēdore ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos & uide omnes iſti congregati ſunt. Venerūt tibi filii tui de longe uenient & filiæ tuæ de latere ſurgēt. Tūc uidebis & afflues & mirabit᷑ & dilatabit᷑ cor tuū qñ cōuerſa fuerit ad te multitudo maris fortitudo gentium uenerit tibi. Inundatio camelorū operiet te dromedarii madiā & effa. omnes de ſaba uenient aurum & thus deferentes & laudem domino nuntiantes.

Idem. In tempore illo deferetur munus domino exercituū a populo diuulſo a populo terribili.

Ps̄. Corā illo procedent æthyopes & inimici

eius terra ligent. Reges tarſis & inſulæ munera offerent: Reges Arabum & Saba dona adducent: & adorabũt eum om nes Reges omnes gentes ſeruient ei:

Ps̃. Et uiuet & dabitur ei de auro arabiæ & adorabũt eũ ſẽp tota die benedicẽt ei.

DE PRESENTAtione dñi in templo.

Malachias. Statim ueniet ad templum ſãctũ ſuũ dominator dominus quẽ uos quæritis & angelus teſtamenti quem uos uultis.

Ps̃. Suſcepimus deus miſericordiam tuam ĩ medio templi tui.

DE INTERITV ĩfantium p Herodẽ.

Ploratus & ululatus multus Rachel plorans filios ſuos & noluit conſolari: quia non ſunt.

DE REDITV Domini de Aegypto.

Hieremias. Reuertere uirgo iſrael ad ciuitates tuas defũcti ſunt.n.q q̃rebant aĩam pueri: ex Aegipto uocaui filiũ meũ.

DE PERPETVA uirginitate mr̃is dñi.

Ezechielis, Conuerti me ad uiam portæ ſanctuarii. exterioris quæ reſpiciebat ad orientem & erat clauſa & dixit ad me dominus porta

hec clauſa eſt:& non aperietur:& uir nō
tranſibit per eam.quoniā dominus īgreſ
ſus ē p eā & erit clauſa.

DE Diuinitate ī hūanitate eiꝰ abſcōdita

Ieremias. Homo ē & quis eū intelliget.

Ps̄. Quoniā tu es q extraxiſti me de uentre
ſpes mea ab uberibus mr̄is meæ ī te ꝓie-
ctus ſū ex utero.

Ps̄. Accedet homo ad cor altum & exaltabi
tur deus.

Ps̄. Virgam uirtutis tuæ emittet dominus ex
ſyon dominare ī medio inimicoꝝ tuoꝝ.

Ps̄. Ego aūt in uno gaudebo:exultabo ī deo
Ieſu meo.

DE ACCEPtatione & unctōne dn̄i.

Iſaias. Spiritus domini ſuper me propter quod
unxit me & miſit me euangelizare pau-
peribus prædicare captiuis remiſſionē &
cæcis uiſum.

Idē. Ecce ſeruus meus ſuſcipiā eum ellectus
meus cōplacuit ſibi in illa anima mea de
di ſpūm meū ſup eum iudicium gentiū
proferet.

Ps̄. Iurauit dominus & non pœnitebit eū:tu

es ſacerdos in æternum ſecundum ordi-
nem Melchiſedech.

Pſ. Ego autem cōſtitutus ſum Rex ab eo ſu
per ſyon montem ſāctum eius prædicās
præceptū domini.

Pſ. Dominus dixit ad me filius meus es tu
ego hodie genui te.

DE TENTAtōe domini p diabolum.

Zacharias. Vidi Ieſum ſacerdotē magnum et ſtabat
diabolus a dextris eius ut aduerſaretur
ei et dixit ad eū. imperet tibi deus diabo
le q redemit iſrael.

DE ADVENTV dñi in humilitate.

Iſaias. Dicite filiæ ſyon ecce Rex tuus uenit ti-
bi iuſtus et ſaluator paup ſedēs ſup aſinā

Idē. Propter ſyon non tacebo propter iſrael
non quieſcam donec egredietur ut ſplē-
dor eius & ſaluator eius ut lampas.

Idē. Leuauerunt ſpeculatores tui uocē ſuā ſi
mul laudabunt quia oculo ad oculum ui
debunt.

Idē. Et aſcendet ſicut uirgultum coram eo &
ſicut radix de terra ſitienti: non eſt ſpeci
es ei neque decor & uidimus eum & nō

erat aſpectus eius & deſiderauimus eum deſpectum nouiſſimum uirorum uirũ dolorum & ſcientem infirmitatem & q̃ſi abſconditus uultus eius & deſpectu . unde nõ reputauimus eũ.

Idẽ. Dedi te in lucem gentiũ ut ſis ſalus mea uſque ad extremum terræ: Reges uidebunt & conſurgent principes & adorabũt dominũ deũ tuũ & ſcũm iſrael q̃ elegit te.

Idẽ. Populus gentium qui ambulabat in tenebris uidit lucem magnam: habitantibus in regione umbræ mortis lux orta ẽ eis: paruulus natus eſt nobis & filius datus eſt nobis.

Idẽ. Dicite filiæ ſyon ecce ſaluator tuus uenit ecce merces eius cum eo & opus illius coram illo.

Idẽ. Surge illuminare Ieruſalem: quia uenit lumen tuum & gloria domini ſuper te orta eſt: quia ecce tenebræ operient terrã & caligo populos. ſuper te autem orietᷣ dominus & gloria eius in te uidebitᷣ.

Ieremias. Tibi peccauĩus expectatõ iſrael ſaluator

in tempore tribulatōnis. Quare futurus es: ſicut colonus in terram: & quaſi uiator declinans ad manēdum. quare futurus es quaſi uir uagus & qui non poteſt ſaluare. tu aūt in nobis es domine & nomē ſāctum tuū inuocatū eſt ſup nos ne derelinquas nos domine deus noſter.

Idē. Hic eſt deus noſter & non æſtimabitur alter ab eo qui inuenit omnem uiam prudentiæ & oſtendit eam Iacob puero ſuo & iſrael dilecto ſuo poſt hæc in terris uiſus eſt & cum hominibus conuerſatus ē.

Idē. Ecce dies uenient dicit dominus & uiſitabo Dauid germē iuſtū & hoc ē nomē quo uocabūt eū dominus iuſtus noſter illud dominus eſt tethagramaton.

Abacuc Loquere ſcribe uiſum aperte & explana eum ſuper tabulis ut percipiant qui legerint eum: quia adhuc uiſus procul apparebit in finem & non mentietur ſi morā fecerit expecta illum: qa ueniēs ueniet & non tardabit.

Zacharias. Lætare filia ſyon: iubila filia Ieruſalem: ecce Rex tuus uenit tibi pauper ſedens

ſuper aſinam & pullū eius ſubiugalem.

Ps̃. Ego autem ſū uermis & nō homo obrobrium hominū abiectio plebis.

Idē. Omnes uidentes me deriſerūt locuti ſūt labiis & mouerūt caput.

Ps̃. Propter ueritatē & manſuetudinē & iuſtitiam deducet te mirabiliť dextera tua.

Idem. Miſerere mei domine uide humilitatē meā de inimicis meis.

Ps̃. Egenus & pauper ſum deus adiuua me.

Ps̃. De torrente in uia bibit propterea exaltauit caput.

Ps̃. Vide humilitatem meā & erue me: qa legem tuā nō ſū oblitus.

Ps̃. Credidi ꝑꝑ ꝙ locutus ſū: ego aūt humiliatus ſum nimis.

Ps̃. Domine nō ē exaltatū cor meū: neqꝫ elati ſunt oculi mei: neque ambulaui in magnis neqꝫ ī mirabilibus ſuꝑ me.

Ps̃. Domine īclina cælos tuos & deſcēde tāge mōtes & fumigabūt.

DE POTESTATE DOMINI.

ANNA MAter Samuelis primo regū.

Dominus dabit impiū primo Regi ſuo et ſublimabit cornu chriſti ſui.

Micheas. Videbit et paſcet gregē ſuum ī ueritate domini et ī honorem noīs dei ſui.

Pš. Sedes tua deus ī ſæculū ſæculi uirga dire ctionis uirga regni tui.

DE DOCTIRNA dñi data diſcipulis.

Pš. Narrabo nomen tuū fratribus meis in medio eoꝝ laudabo te.

Pš. Vias meas annūtiaui et exaudiſti me do ce me iuſtificatōes tuas.

Idē. Vias mandatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilata‑ ſti cor meum.

DE CLARIFICATIONE domini.

Iſaias. Glorioſus erit inter uiros aſpectus eius & forma eius īter filios hominū.

Idē. Ecce ītelligite ſeruus meus exaltabit & eleuabitur & ſublimis erit ualde.

Idē. Ecce dominus noſter ī fortitudine bra‑ chii eius dominabit & merces eius cū & eo opus illius corā illo: ſicut paſtor gregē ſuū paſcet & ī brachio ſuo congregabit agnos.

Daniel. Aſpiciebā ī uiſu noctis & ecce ī nubibus

cæli quaſi filius hoĩs ueniebat & puenit uſque ad antiquũ dierũ & in conſpectu eius obtulerunt eum:& dedit ei poteſtatem & regnum & omnis populus tribus & linguæ ſeruient ei.

Pſ̃. Dominus dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te: poſtula a me & dabo tibi gentes hæreditatem tuã & poſſeſſionẽ tuã terminos terræ.

Pſ̃. Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem pp inimicos tuos ut deſtruas inimicũ & ultorẽ.

Idẽ. Præfulgorẽ ĩ coſpectu eiꝰ nubes trãſierũt

Pſ̃. Specioſus forma præ filiis hominum:diffuſa eſt gratia in labiis tuis ppea benedixit te deus ĩ æternũ.

Idẽ. Notũ fecit dominus ſalutare ſuũ ĩ cõſpectu gẽtiũ reuelauit iuſtitiã ſuam.

Idem. Dilexiſti iuſtitiam & odiſti iniquitatem propterea unxit te deus: deus tuus oleo lætitiæ præ cõſortibus tuis.

Idẽ. Minuiſti eum paulominus ab ãgelis gloria & honore coronaſti eũ & cõſtituiſti eũ ſup opa manũ tuaꝝ.

DE MIRACVLIS DOMINI.

Iſaias· Ecce īqt dominꝰ noſter ipſe ueniet & ſal
uabit nos.tūc apient oculi cæcoꝝ aures
ſurdoꝝ audiēt.tūc ſaliet claudus q̄ſi cer
uus plana erit līgua mutorū.

Idē. Spūs dn̄i ſup me eo ꝙ miſit me ad ānūti
andū manſuetis ſalutē:miſit me cōſolari
tribulatos corde:prædicare captiuis re-
miſſionem & cæcis uiſū.

Idē. In illa die audient ſurdi uerba illius &
oculi caligine cæci uidebūt.

DE TRANSFIGVRATIONE.

Ps̄. Emitte lucem tuam & ueritatē tuam ipſa
me deduxerūt ī mōtem ſcūm tuū & ī ta
bernacula tua.

Ps̄. Cōfeſſionem & decorem īduiſti amictus
lumine ſicut ueſtimento.

DE FIGVRAtōe & īſtructōe ſacrificii

Salamō. Aaron extendit manus ſup altare & ob-
tulit ſanguinem uitæ īcenſum deo uiuo
& ſacrificiū de geminis terræ:ſicut Mel-
chiſedech & Abraam.

Idē. Sapientia Altiſſimi comunicauit ſacriſi
cium ſuū miſit uinum & paruit menſā

tunc miſit ſeruos dicens. quis eſt paruu-
lus ueniat ad me & inſipientes comedãt
panẽ meũ & bibãt uinũ meũ tẽpatũ aq̃.

Idẽ. Ego faciã dicit dominus deus uineã meã
flumina magna ad dandum potum po-
pulo meo electo: & Iacob nõ obediens &
tu iſrael nõ audiens es.

Moyſes leui-tici.xxx.iii. Offeretis deo de lauatis de archa & de ex-
preſſione vuæ & benedicet uobis do-
minus.

Leuitici. Homo d' ſemĩe Aaron q hẽt maculã nõ
offeret deo ſacrificiũ panis.

ĩ eodem. Quando intraueritis terram habitatiõis
ueſtræ quam daturus ſum uobis in hæ-
reditatem offeretis deo panes ĩ ſacrificio
de farina mundiſſima.

Regũ prĩo. capitulo. Non ſunt hic panes: niſi panes oblatio-
nis ĩ ſacrificio quos nõ cõueĩt comedere
pueris: qa ſanctus eſt.

Regũ.ii.ca. Tres iuuenes hauſerũt aquã de ciſterna
& Propheta obtulit ſacrificiũ deo.

Abacuc. In fortitudine panis & aquæ ambulauit
quadraginta diebus & q̃dragĩta noctibꝯ
uſq; mõtẽ dei.

Ps̃. Iurauit dominus & non pœnitebit eũ tu
es ſacerdos ĩ æternum ſecundum ordinẽ
Melchiſedech.

Ps̃. Petierunt & uenit coturnix:& pane cæ-
li ſaturauit eos.

Ps̃. Exortum eſt ĩ tenebris lumen rectis mi
ſericors & miſerator dominꝰ eſcã dedit
timentibus ſe.

Sapiẽtiæ. Cibauit illum dominus pane uitæ & ĩtel
lectus & aqua ſapientiæ ſalutaris potauit
eum & firmabitur in illo & nõ flectetur
& continebit illũ & nõ cõfũdetur.

DE proditione ſeu uenditione Iudæ.

Amos.ii. Super iſrael tribus ſceleribus cõuertam
uel tranferam ſuper quartum non tranſ
feram eo ꝙ uendiderũt iuſtũ ꝓ argento.

Zacharias. Et appenderũt mercedem meã trigĩta ar
genteos & dixit dominus ad me ponite
illud in ſãctuarium quo apreciatus ſum
ab eis.

Ieremias. Peccatũ Iudæ ſcriptũ eſt ſtilo ferreo ĩ la-
pide adamantino.

Iſaias. Teſtis falſus non erit impunitus ꝓ eo ꝙ
uendidit pro argento iuſtũ.

Ps̃. Traditus ſum & nõ egrediedar.

Ps̃. Qui ædebat panes meos contra me leua bit calcaneũ ſuum.

DE CAPTIONE domini.

Sapiẽtiæ. Comprehendamus iuſtũ: quia inutilis ẽ nobis & contrarius operibus noſtris: im perat nobis præcepta legis & diffamat nos p̃ceptis diſciplinæ nr̃æ ꝑmittit ſcien tiã dei ſe habere & filium dei ſe facit.

Ieremias. Spiritus oris noſtri Chriſtus dominus captus eſt pro peccatis noſtris.

DE FVGA DISCIpulorum.

Iob. Fratres mei receſſerũt a me & noti mei quaſi alieni præterierũt me.

Zacharias. Percutiã paſtorẽ & diſꝑgẽt oues gregis.

Ps̃. Longe feciſti notos meos a me poſuerũt me In abhominationem ſibi.

Ps̃. Elongaſti a me amicũ & proximũ & no tos meos a miſeria.

Ps̃. Omnes amici mei obliti ſũt mei & ego relictus ſũ iis q̃ q̃rũt animã meam.

Ps̃. Cõſiderabã ad dexterã & uidebã & non erat qui agnoſceret me.

DE IMPR operatõe & fremitu iudeoꝝ.

Ieremias. Promittit ſcientiā dei ſe habere & filium dei ſe facit.

Idē. Et præfert nouiſſima iuſtorū & gloriatᷓ patrem deū ſe habere.

Si enim eſt uerus filius dei ſuſcipiet eum & liberabit eum de manu contrariorum contumelia & tormēto interogemus eū ut ſciamus reuerentiā eius morte turpiſſima cōdemnemus eū.

Filius boceri. Mittamus lignum in panem eius & eradamus eū dꝫ terra uiuentiū.

Ieremias. præuaricatione præuaricata eſt in me domus iuda ait dominus negauerunt me & dixerūt nō eſt ipſe.

Idem. Reliqui domum meam facta ē mihi hæreditas mea quaſi leo ī ſilua dedit contra me uocem ſuam.

Idē. Sup quē apuiſtis os ueſtrum & aduerſus quē laxaſtis līguas ueſtras.

Ps̄. Sperauit in domino eripiat eū ſaluū faciat eū: quoniā uult eū.

Ps̄. Quare fremuerūt gētes & populi meditati ſunt inania.

Ps̄. Domine quid multiplicati ſunt qui

tribulant me multi īſurgūt aduerſū me multi dicūt aīæ meæ nō eſt ſalus ipſi in deo eius.

Ps̃. Linguis ſuis doloſe agebant iudica illos deus.

Ps̃. Ecce paruit īiuſtitiam concæpit dolorē: & peperit iniquitatem.

Ps̃. Cuius maledictione os plenum eſt amaritudine & dolo ſub lingua eius labor & dolor.

Pſalmus. Sepulchrum patēs guttur eorū līguis ſuis doloſe agebāt uenenum aſpidum ſub labiis eorū.

Ps̃. Quorum os maledictione & amaritudine plenum eſt ueloces pedes eorum ad effundendum ſanguinem.

Ps̃. Aperuerūt ſup me os ſuū ſicut leo rabiēs & rugiens.

Ps̃. Quoniā circūdederunt me canes multi cōſiliū malignātiū obſedit me.

Ps̃. Aduerſu3 me ſuſurrabāt oēs inimici mei aduerſū me cogitabant mala mihi.

Ps̃. Quia dixerunt inimici mei mala mihi: Et qui cuſtodiebant animam meam

cõſiliũ fecerũt ĩ unũ.

Ps̃ Dicẽtes deus dereliq̃t eũ pſeq̃mini & cõ prehẽdite eũ: q̃a nõ ẽ q̃ eripiat.

DE FREMITV IVdeorum.

Ps̃. Inimici mei dixerũt mala mihi morieẽ & pibit nomen eius.

Ps̃. Multiplicati ſunt ſup capillos capitis qui oderũt me gratis.

Ps̃. Memor eſto huius inimicus ĩproperauit domino & populus ĩſipiens incitauit no men ſuum.

Ps̃. Me expectauerũt peccatores ut pderẽt me teſtimonia tua intellexi.

Ps̃. Acuerũt lĩguas ſuas ſicut ſerpẽtes: uene nũ aſpidũ ſub labiis eorꝝ.

Ps̃. Poſuerũt in cælũ os ſuũ & lĩgua eorꝝ trã ſiuit in terram.

DE VOLVNTARIA OBLATIO NE ET ACCESSV ad paſſionem.

Iſaias. Oblatus ẽ: q̃a ipſe uoluit & nõ apuit os ſuum.

Idẽ. Dominus deus apuit mihi aurẽ. ego aũt nõ cõtradico retrorſũ nõ abii: corpꝰ me ũ dedi pcutiẽtibꝰ & genas meas uelãtibꝰ

faciem meam non auerti ab increpanti-
bus & conſpuentibus ĩ me: dominus de
us auxiliator meus: & nõ ſum confuſus:
ideo poſui faciem meã ut petram duriſſi
mam & ſcio ꝙ nõ confũdar.

Idẽ. Et deſiderauimus eum deſpectum & no
uiſſimum uirorũ uirũ doloꝝ & ſcientem
ĩfirmitatem.

Idẽ. Vere langores noſtros ipſe tulit & dolo
res noſtros ipſe portauit & nos putaui-
mus eum quaſi leproſum & percuſſum
adeo & humiliatum. ipſe autem uulnera
tus ẽ propter iniquitates noſtras attritus
eſt propter ſcelera noſtra: diſciplina pa-
cis noſtræ ſuper eũ: & liuore eius ſanati
ſumus omnes nos quaſi oues errauimus
unuſquiſqꝫ ĩ uiã ſuam declinauit.

Hieremiæ. Domine demonſtraſti mihi & cognoui
tu oſtẽdiſti mihi ſtudia eorũ: et ego qua-
ſi agnus manſuetus qui portatur ad uicti
mam et cognoui: quia cogitauerunt ſuꝑ
me cõſilia dicentes mittamus lignum in
panem eius et eradamus eum de terra ui
uẽtiũ et nomẽ eius nõ memoreť ãplius.

Exultauit ut gigas ad currendam uiam a ſummo cælo egreſſio eius & occurſus eius uſq; ad ſūmū eius.

Ps̃. Tribulatio & anguſtia īuenerūt me mā data mea meditatio tua eſt.

Ps̃. Domine uim patior reſponde pro me & qd reſpondebit cū ipſe fecerim.

DE INIQVIS TESTIBVS.

Ps̃. Inſurrexerūt in me teſtes iniq & menti ta ē iniqtas ſibi.

Surgentes teſtes iniq quæ ignorabam in terogabant me.

DE FLAGELLIS & alapis domini.

Iob. Exprobrantes percuſſerunt maxillā meā ſaciati ſūt.

Ieremias. Dominus aperuit mihi aurem. ego autē non contradico: corpus meum dedi pcu tientibus & genas meas uelantibus faciē meā non auerti ab increpantibus & con ſpuentibus ī me.

Idē. Poſui ſcapulas meas ad flagella & maxil las meas ad alapas.

Idē. Dabit inqt pcutienti ſe maxillas ſatiabit obrobriis.

Iſaias. Sicut agnus corã tondente ſe nõ aperuit os ſuum.

Ps̃. Et fui flagellatus tota die caſtigatio mea ĩ matutinis. quoniã ego ad flagella paratus ſũ: & meditatõ mea ĩ conſpectu meo ſemper.

DE CORONA SPINEA.

Cãticoꝝ. Exite & uidete filiæ Ieruſalẽ regẽ ĩ corona q̃ coronauit eũ mater ſua

Ieremias. Spinis peccatoꝝ ſuoꝝ circũdedit me populus hic plantaui uineã electã expectaui ut faceret uuas & fecit ſpinas.

DE SVrrectõe regũ & potẽtũ cõtra dñ;

Ps̃. Aſtiterũt Reges terræ & prĩcipes conuenerũt ĩ unũ aduerſus dominũ & aduerſus Chriſtũ eius.

Dirũpamus uĩcula eorũ & proiiciamus a nobis iugũ eorũ.

Ps̃. Circũdederũt me uituli multi: tauri pingues obſederũt me.

Aperuerũt ſup me os ſuũ ſicut leo rabiens & nõ rugiens.

Q̃m circundederunt me canes multi cõſilium malignãtiũ obſedit me.

Ps̃. Prĩcipes pſecuti ſũt me gratis & a uerbis tuis nõ formidauit cor meũ.

Ps̃. Quoniã alieni ĩſurrexerũt aduerſũ me & fortes q̃ſierũt aĩam meã & nõ ꝓpoſuerũt deũ ante cõſpectũ eoꝝ.

Ps̃. Eteni ſederũt prĩcipes & aduerſũ me loq̄bãt: ſeruus aũt tuus exercebať ĩ iuſtificatõibus tuis.

DE SILENTIo dñi tempore paſſionis.

Ieremias. Tacui & ſilui nunqd ſemp tacebo.

Iſaias. Obmuteſcit ſicut agnus corã tondẽte ſe & nõ aperiet os ſuum.

Idẽ. Non clamabit neq; audiet q̄s uocẽ eius ĩ plateis.

Ps̃. Poſui cuſtodiã ori meo cũ cõſiſteret peccator aduerſũ me.

Obmutui & humiliatus ſum & ſilui.

Obmutui & non aperui os meũ.

Ps̃. Anticipauerunt uigilias oculi mei turbatus ſum & non ſum locutus.

Ps̃. Et factus ſũ ſicut hõ nõ audiẽs & nõ habẽs in ore ſuo redargutiones.

Ego autẽ uelut ſurdus/nõ audiebam: & ſicut mutus nõ apiens os ſuũ.

DE ARVNDINE QVA PERCVSSVM FVIT caput domini.

Iſaias. Arũdinem cõquaſſatam conterẽt.

DE PILato Iudice.

Et ſi ĩgrediebaẽ ut uideret uana loquebatur: cor eius cõgregauit iniquitatem ſibi. Egrediebaẽ foras & loquebaẽ ĩ idipſũ.

DE REPVLſione pretii domini.

Pſ. Veruntamen pretiũ meũ cogitauerunt repellere.

DE DIVISIOne veſtimentorum.

Pſ. Partiti ſũt ſibi ueſtimẽta mea & ſup ueſtẽ meã miſerũt ſortem.

DE PORTatione crucis.

Iſaias. Et factus eſt prĩcipatus eius ſuper humerum eius.

Iacob. Portans ligna figurauit Chriſtũ ferentẽ crucem.

DE CRVCIfixione ſeu paſſione dñi.

Iſaias. Quaſi ouis ad occiſionẽ ductus ẽ & ſicut agnus corã tõdẽte ſe nõ aperuit os ſuuꝫ.

Idẽ. Quis eſt iſte qui uenit de edon tinctis ueſtibus de boſra iſte formoſus in ſtola ſua.

Idē. Occidetur Chriſtus.

Idē. Pro eo qd' tradidit animam ſuam in mortem.

Idem. Expandi manus meas tota die ad populum incredulum.

Abacuc. Cornua ī manibus eius ibi abſcōdita eſt fortitudo eius.

Ieremias. Torcular calcaui ſolus & de gētibus nō eſt uir mecum.

Foderūt manus meas & pedes meos & diminuerūt oīa oſſa mea.

Idē. Reliq domū meā diuiſi hæreditatē meā tradidi animam meam in manu inimicorum eius.

Idē. Morte turpiſſima cōdemnemus eum.

Zacharias. Vos me configiſtis & dixiſtis ī quo confugimus te: uos me cōfigiſtis gens tota.

Idē. Aſpexerūt in me die illa quem tranſfixerunt & plangent eū. quaſi planctu unigeniti & dolebunt ſuper eū: ut dolere ſolēt ī morte primogeniti.

Iob. Poſuit me quaſi ſignū circundedit me lanceis ſuis.

Ps. Qui docet manus meas ad p̄liū: poſuiſti

ut arcum æneũ brachia mea.

Ps̃. Virga tua & baculus tuus ipſa me conſolata ſunt. Impinguaſti oleo caput meum & calix meus ĩebrians q̃ præclarus ẽ

Ps̃. Caſtigãs caſtigauit me dominus & morti nõ tradidit me.

Ps̃. Expãdi manus meas ad te aĩa mea: ſicut terra ſine aqua tibi.

Ps̃. Calicẽ ſalutaris accipiã & nomen domini in uocabo.

Ps̃. Cõſiderabã ad dexterã & uidebã & non erat qui agnoſceret me.

Ps̃. Vulnerauerũt ĩ cõpedibus pedes eius. Ferrũ ptrãſiit animam & uerbum eius.

Propheta. Erit uita mea pẽdens ante oculos tuos.

Ps̃. Eleuatio manuũ mearum ſacrificium ueſpertinum.

Ps̃. Quia eleuans aliſiſti me.

Ps̃. Dominus regnauit a ligno.

DE CRVCIFISSIone inter latrones.

Iſaias. Et cũ iniquis deputatus eſt.

Abacuc. In medio duoꝝ animaliũ cognoſcetis eũ

DE PLAGIS DOMINI.

Zacharias. Quæ ſunt plage iſtæ in manibus tuis &

dicet his plagatus ſum in medio domus meæ inter eos q̃ diligebant me & leuauit paſtor meus calcaneũ cõtra me.

Idẽ. Videbũt in quẽ trãſfixerunt.

Ieremias. Tendit arcum ſuũ & poſuit me quaſi ſignũ ad ſagittandũ.

Iob. Cum uulnerauit lũbos meos cecidit me uulnere ſup uulnus.

Ps̃. Foderũt manus meas & pedes meos & diminuerũt oĩa oſſa.

Ps̃. Sup dolorẽ uulnerũ meorũ addiderunt dolorem.

DE TITVLI inſcriptione.

Ne deleueris tituli ĩſcriptionem.

DE LATRONE ſaluato.

Ps̃. Adiuua me & ſaluus ero & meditabor ĩ mandatis tuis ſemper.

DE ORATIONE dñi p peccatoribꝰ.

Iſaias. Ipſe peccata multoꝝ tulit & pro trãſgreſſoribus orauit ut nõ perirent.

Abacuc. Cum cõturbata fuerit aĩa mea ĩ ira meã miſericordiæ meæ memor ero.

Ps̃. Pro eo inqt q̃ eos diligebam aduerſabantur mihi: ego aũt orabam p eis.

Iſaias. Deponēs omnes iniquitates orabat pro peccatoribus.

Idē. Circunſpexi & nō erat auxiliator quæſiui & nō fuit q iuuaret.

DE POTATIONE FELLIS ET ACETI.

Moyſes. Vua eorū vua fellis.

Ps. Ego te plantaui uinea mea & tu facta es mihi ī amaritudinem.

Ps. Et dederūt in eſcā meā fel & in ſiti mea potauerūt me aceto.

DE MAGNA VOCE DOMINI IN CRVCE.

Ps. Voce mea ad dominum clamaui & exaudiuit me de monte ſancto eius.

Ps. Cum inuocarem exaudiuit me deus iuſtitiæ meæ in tribulatione mea dilataſti mihi: miſerere mei & exaudi orationē meam.

Ps. Iſte pauper clamauit & dominus exaudiuit eū & ex omnibus tribulationibus liberauit eum.

Ps. Laboraui clamans raucæ factæ ſunt fauces meæ.

Ps̃. Clamauit ad me & ego exaudiam eum cum ipſo ſum in tribulatione eripiã eũ & glorificabo eum.

Ps̃. Cuſtodi aĩam meã quoniã ſãctus ſũ ſal-uum fac ſeruũ tuum ſperantem in te.

Ps̃. Ego clamaui quoniam exaudiſti me in-clina aurẽ tuam & exaudi verba mea.

DE OBSCuratione ſolis in plenilunio.

Occidet uobis ſol in meridie & tenebre-ſcere faciam terram ĩ die luminis.

Ieremias. Exterrita eſt ĩquit q̃ pturit Ieruſalem & afflicta eſt aĩa eius occidit enĩ ſol cum ad huc medius dies eſſet.

DE TERREMOTV ĩ morte dñi.

Ps̃ Commota eſt & contremuit terrã fun-damenta montium conturbata & cõmo ta ſũt: quoniam iratus eſt eis.

DE TEMPORE mortis domini.

Poſt ſeptuaginta duas ebdomadas occi-detur Chriſtus.

DE MORTE DOMINI.

Ego dormiui & ſoporatus ſum.

Ps̃. In pace ĩ idipſũ dormiam & requeſcam: quoniam tu domine ſingulariter in ſpe

conſtituiſti me. Quoniam quē pfeciſti deſtruxerūt.

Pſ. Si ambulauero in medio umbræ mortis nō timebo. quoniam tu mecū es.

Pſ. Impulſus euerſus ſū: ut caderē & domi nus ſuſcepit me.

Pſ. Non uidebit interitum cum uiderit ſapi entes morientes ſimul inſipiens & ſtultꝯ peribunt.

Pſ. Accedet homo ad cor altum & exaltabi tur deus.

Pſ. Si dedero oculis meis ſomnū & palpebris meis dormitationem.

Pſ. In pace in idipſū dormiam & requieſcā quoniam tu domine ſingulariter in ſpe cōſtituiſti me.

DE HORA mortis domini.

Ad ueſperū demorabit̃ fletus eius.

DE MORTE DOMINI PROPTER peccata noſtra.

Iſaias. Propter ſcelus populi mei pcuſſi ipſū.

Idē. Eo ꝙ iniqtatem non fecit nec inuētus ē dolus ĩ ore eius & dominus uoluit conte rere eū in infirmitate.

Ipſe peccata multorum tulit & pro traſgreſſo
ribus orauit ut nõ perirent.

Idē. Si poſuerit pro peccato animã ſuã uide-
bit ſemen lõgeuũ & uoluntas domini in
manu eius dirigetur.

Idē. Vere langores noſtros ipſe tulit & dolo
res noſtros ipſe portauit & nos putauĩus
eum: quaſi leproſum & percuſſũ adeo &
uulneratum: ipſe autem uulneratus eſt
propter iniquitates noſtras. Attritus eſt
propter ſcelera noſtra diſciplina pacis
noſtræ ſuper eũ & liuore eius ſanati ſu-
mus omnes nos quaſi oues errauimus
unuſquiſque in uiam ſuam declinauit & do
minus poſuit in eo omnem iniquitatem
noſtram.

Ps̃. Quouſque irruitis ĩ hominē & ĩterficitis
uniuerſi uos.

Ps̃. Circundederunt me dolores mortis pe-
ricula inferni inuenerunt me. Tribulati
onem & dolorem inueni & nomen do-
mini inuocaui.

Ps̃. Cõfortati ſũt qui pſecuti ſunt me ĩiuſte q̃
nõ rapui tũc exſoluebam.

Ps̃. Tu aũt eruiſti animã meã ut nõ periret: poſuiſti poſt tergũ tuũ oĩa peccata mea.

Ps̃. Quia nõ ĩfernus cõfitebit̃ tibi neq; mors laudabit te: nec expectabũt q deſcẽdẽt in lacũ ueritatẽ tuam.

Ps̃. Recubãs dormiuit ut leo & ut catulus leonis ſaluos nos faciet domini exitus & domini mors.

Ps̃. Præciſa eſt uelut a texẽte uita mea dum adhuc ordirem ſuccidit me d' mane uſq; ad ueſperam.

DE NON FRACTIS OSSIBVS.

Geneſis. Os nõ comminuetis ex eo.

Ps̃. Cuſtodit dominus oĩa oſſa eorũ: unũ ex his nõ conteretur.

DE PERCVSſione lateris & fluxu aq̃.

Ps̃. Dirupit petrã & fluxerũt aquæ abierũt ĩ ſicco flumina.

DE SEPVLTVRA.

Ieremias. Poſuerunt lapidem ſuper me.

Idẽ. Cõcluſit uias meas lapidibus q̃dratis hædificauit aduerſus me ut nõ egrediar.

Ps̃. Collocauit me ĩ obſcuris: ſicut mortuos ſæculi anxiatus ẽ ĩ me ſpiritus meus ĩ me

turbatum eſt cor meum.

DE ADOratione demũ ſepulchri dñi.

Iſaias. In illa die erit radix Ieſæ que ſtat ĩ ſignũ populorum.

Ipſum gentes deprecabunť & erit ſepulchrũ eius glorioſũ.

Ieremias. In ſepultura eius reuiuiſcent mortui.

Ps̃. Introibimus in tabernaculũ eius adorabimus ubi ſteterũt pedes eius.

DE REDEMPTIONE NOSTRA IN MOrte ſeu in ſanguine domini.

FIGVRA VETEris teſtamenti uidelicet ꝙ q mundari uolebãt a peccatis aſpgebanť ſanguine.

Zachariaas. Tu quoq; ĩ ſanguine teſtamẽti tui redemiſti uinctos de lacu in quo nõ ẽ aqua.

Idẽ. Cũ egredieť uir ab oriente:ecce aquæ redundãtes a latere eius dextro.

Ps̃. Flumina aquæ uiuẽtis egrediebãtur dẽ uẽtre illius.

Ps̃. Deus aũt Rex noſter ante ſæcula operatus eſt ſalutẽ ĩ medio terræ.

Ps̃. Redemptõnem miſit populo ſuo mãdauit ĩ æternũ teſtamẽtũ ſuum.

FIGVRA VETERIS TESTAMēti.

DE SERPENte æneo eleuato ī quo qui aſpiciebāt ſalui fiebāt.

Iſaias . Et uocabūt eū populus ſāctus redemptꝰ a domino deo noſtro.

Spiritus domini ſup me eo ꝙ unxit me ad annūtiādū miſit me manſuetus miſit me ut mederer cōtritis corde & prædicarem captiuis indulgentiam: & clauſis ap tionē ut prædicarē animū placabilē domino & diē ultionis deo noſtro: ut cōſolarer omnes lugentes & ponerē fortitudinē lugentiū ſyon: & darē eis coronam ꝓ cinere oleū gaudii: ꝓ luctu paliū laudis ꝓ ſpū mœroris.

DE DESCENSIONE ad inferos & liberatōe parentū.

Penetrabo omnes īferiores ptes terræ & aſpiciā oēs dormiētes ī deum & illuminabo oēs ſperātes ero mors tua: o mors ero morſus tuus īfernæ.

Oſeas. De manu inqt mortis liberabo eos & de morte redimam eos.

Idē. Ego inquit capiā uadā & tollam & non

eſt qui eruat: uadens reuertar ad locum meum.

Ps̃. Attollite portas pricipes ueſtras & eleuamini portæ æternales & ĩtroibit rex gloriæ. qs ẽ iſte Rex gloriæ. Dominus fortis & potens dominus potẽs ĩ prœlio. Attollite portas prĩcipes ueſtras & eleuamini portæ æternales & ĩtroibit rex gloriæ Quis ẽ iſte Rex gloriæ dominus uirtutũ ipſe ẽ Rex gloriæ.

Ego dixi in medio dierũ meoꝝ uadã ad portas inferni.

Ps̃. Vita mea ĩ ĩferno appropĩquauit exiſtĩatus ſũ cũ deſcẽdi ĩ lacũ fcũs ſũ ſicut hõ.

DE RESVRrectione domini.

Cãticoꝝ. Cõſurge cõſurge brachiũ domini. Recubãs dormiuit ut leo & ut catulus leonis qs ſuſcitauit eũ.

Ieremias. Quaſi de ſomno ſuſcitatus ſum ĩ uita & ſomnus mens dulcis mihi.

Iſaias. Exurgã nũc dicit dominus: nũc exaltabor nũc ſublimabor.

Ps̃. Ego dormiui & ſoporatus ſũ & reſurrexi quoniã dominus ſuſcepit me.

Ps̃. Qui exaltas me de portis mortis: ut annuntiẽ oẽs laudes tuas ĩ portis filiæ ſyon pp miſiam inopũ & gemitũ pauperꝶ nũc exurgã dicit dominus.

Ps̃. Propter hoc lætatum eſt cor meũ & lingua mea exultauit: quoniam caro mea requieſcet in ſpe: domine nõ dereliquas aĩam meam ĩ inferno: nec dabis ſcũm tuum uidere corruptõem.

Ps̃. Nũc cognoui quoniã ſaluũ faciet dominus Chriſtũ ſuum exaudiet illũ de cælo ſuo ĩ poteſtatibus ſalus dexteræ eius.

Ps̃. Vitã petiit a te & tribuiſti ei lõgitudinẽ dierũ ĩ ſæculũ ſæculi.

Ps̃. Non moriar ſed uiuã & narrabo opera domini.

Ps̃. Eruiſti domine ab inferno aĩam meam ſaluaſti me a deſcentibus ĩ lacũ.

Ps̃. Ad ueſperũ demorabit̃ fletus ad matutinũ lætitia.

Ps̃. Quæ utilitas ĩ ſãguine meo dũ deſcẽdero ĩ corruptionem.

Conuertiſti plãctũ meũ ĩ gaudium cõcidiſti ſaccũ meũ & circũdediſti me lætitia

Ps̃. Educes me de laqueo quem abſconderũt mihi. quoniam tu es protector meus.

Ps̃. Verbũ iniquũ cõſtituerũt aduerſum me nunqͥ q dormit nõ adiiciet ut reſurgã Tu aũt domine miſerere mei & reſuſcita me & retribuam eis.

Me aũt ꝑꝑ ĩnocẽtiam ſuſcepiſti & confirmaſti in cõſpectu tuo ĩ æternum.

Ps̃. A finibus terræ ad te clamaui dũ anxiaret cor meũ in petra exltaſti me.

Ps̃. Dominus iudicabit fines terræ & dabit imperium regi ſuo & ſublimabit cornu Chriſti ſui.

Ps̃. Exurge domine deus noſter ĩ præcepto quod mandaſti & ſinagoga populoꝝ circundabit te.

Et ꝑꝑ hãc ĩ altũ regredere dominus iudicabit populos.

Ps̃. Quantas oſtendiſti mihi tribulationes multas & malas & conuerſus uiuificaſti me & de abiſſis terræ iterũ reduxiſti me

Ps̃. De cælo auditũ feciſti iudicium tuũ terra tremuit & qeuit.

Cũ ſurgeret ĩ iudicio deus & ſaluos faceret

omnes manſuetos terræ.

Pſ. Nūq̄d mortuus facies mirabilia aut me dici reſuſcitabunt te & cōfitebunt̃ tibi.
Nūquid narrabit aliq̄s ī ſepulchro miſi- cordiam tuam & ueritatē tuā ī p̄ditione.
Nūq̄t cognoſcetur in tenebris mirabilia tua & iuſtitia tua in terra obliuionis.

Pſ. Trāſiuimus p̄ ignē & aquam & eduxiſti nos in refrigerium.

Pſ. Lapidē quē reprobauerūt ædificātes: hic factus eſt caput angeli.

Pſ. Tāq̄ ſpōſus procedens de thalamo ſuo.

Pſ. Leuabo ad cælū manū meam & dicam ui uo ego ī æternum.

Pſ. Vocē meā audi ſm miſicordiam tuā do mine: & ſecūdū iudiciū tuū uiuifica me.
Iudica iudiciū meū & redime me p̄p elo q̄um tuum.
Miſericordiæ tuæ multæ domine ſm iu- diciū tuū uiuifica me.

Pſ. Illumina oculos meos ne quādo obdor- miam ī morte: ne quādo dicat inimicus præualui aduerſus eum.

Pſ. Surge domine ī reqem tuam: & tu archa

ſanctificatōis tuæ.

Ps̃. Domine probaſti me & cognouiſti me tu cognouiſti ſeſſionem meam & reſurrexionem meam.

Dinumerabo eos & ſup arena multiplicabunt reſrexi & adhuc ſum tecū.

Ps̃. In pace in idipſū dormiā & reqeſcā. quoniam tu domine ſingularit ī ſpe conſtituiſti me.

Ps̃. Scitote quoniam mirificauit dominus ſanctū ſuū: dominus exaudiet me cū clamauero ad eum.

Ps̃. Q m̄ ī me ſpauit liberabo eū ꝓtegam eū quoniam cognouit nomen meum.

Clamauit ad me & ego exaudiā eū cum ipſo ſū in tribulatione eripiā eū & glorificabo eum.

Ps̃. Impleat dominus oēs petitōes tuas nunc cognoui: quoniam ſaluū fecit dominus Chriſtū ſuum.

Dominus adiutor meus & protector meus ī ipſo ſpauit cor meū & adiutus ſum.

Et refloruit caro mea & ex uolūtate mea cōfitebor ei.

Exurge gloria mea exurge pſalterium exurgam diluculo.
Exurgat deus & diſſipēt inimici ei9 & fugiāt eū q oderunt eū a facie terræ.
DE TEmpore & hora reſurrectōis dñi.
C.ēas. Venite reuertamur ad dominū: qa ipſe ueniet & ſaluabit nos uiuificabit nos poſt duos dies in die t͂tia ſuſcitabit nos.
Quaſi diluculo p̄parat9 ē egreſſus eius.
Ps̄. Exurge gloria mea exurge pſalteriū meum exurgam diluculo.
DE RESVRrectōe ſāctorꝝ cū domino.
Viuificabit nos poſt duos dies & die tertia ſuſcitabit nos & uiuemus ī cōſpectu eius & ſequemur eū.
DE ASCENSIONE domini.
Iſaias. Intelligite ecce ſ͂uus meus exaltabitur eleuabitur & ſublimis erit.
Idē. Nūc exaltabitur nunc ſublimabitur.
Daniel. Aſpiciebā ī uiſu noctis & ecce ī nubibus cæli quaſi filius hoīs ueniebat & uſq; ad antiqum dierū ꝑuenit & ī cōſpectu eius obtulerūt eum.
Iſaias. Iurauit dominus ueritatē Dauid & non

fraudabit̃ eũ d' fructu uẽtris tui: ponã ſu
p ſedẽ meã & dedit ei poteſtatẽ & regnũ
& oĩs populus tribus & lĩguæ ſuient ei.
Propheta. Reges terræ cãtate deo & pſallite dño q̃a
aſcendit ſup cælos cælorũ ad orientem.
Idẽ. Viſi ſũt greſſus tui deus: ſũt ita ut greſſꝰ
dei noſtri.
Ecce hic ſaliens ſup mõtes trãſiliẽs colles
Amos. Aedificauit ĩ celo aſcenſum ſuum.
Ps̃. Aſcendit dominꝰ ĩ altũ captiuam duxit
captiuitatem dedit dona hominibus.
Ps̃. Iubilate deo & glorificate nomen eiꝰ: q̃a
aſcendit de ptibꝰ orientis dñs ẽ nomẽ illi.
Ps̃. Iubilate deo qui aſcendit ſup tronũ cæli
ad orientem.
Aſcendit dominus ĩ iubilo et dominus ĩ
uoce tubæ. Vidi hoĩem aſcendentem de
Ps̃. corde maris et puenit uſque ad cælum.
Ps̃. Quoniam eleuata ẽ mgnificẽtia tua uſ-
que ad cælos.
Aſcendet dominus ſup cherubin et uo-
labit ſup pennas uentorum.
Semel iuraui ĩ ſcõ meo ſemẽ eius in æter
nũ manebit.

Et tronus eiꝰ ſicut ſol ĩ cõſpectu meo & ſicut luna pfecta ĩ diebus ſuis & teſtis in cælo fidelis.

Ps̄. Dixit dñs dño meo ſede a dextris meis.

Regnauit dominus ſup omnes gentes.

Pſallite deo q aſcendit ſup cælũ cælorum ad orientem.

Qui ponis ĩ nube aſcenſũ q ambulas ſuper pennas uentorũ.

Domine dominus noſter q̃ admirabile eſt nom̃ tuũ ĩ uniuerſa terra.

DE EXALTATIONE domini.

Sapiẽtiæ. Exaltauit illũ apd' pximos ſuos ĩ medio eccleſiæ apuit os ſuũ & ĩpleuit eũ ſpũ ſapiẽtiæ & ĩtellectus ſtolã gloriæ ĩduit eũ iocũditatẽ & exultatõem theſaurizauit ſuper eũ & noĩe æterno hereditauit illũ dominus deus noſter.

Ps̄. Tu aũt domine ſuſceptor meus & gloria mea & exaltans caput meũ.

Ps̄. Domine dominus noſter q̃ admirabile ẽ nomen tuũ ĩ uniuerſa terra.

Ps̄. Quoniã eleuata eſt magnificentia tua ſuper cælos.

Pš. Dominus ps hæreditatis meæ & calicis mei tu es q̃ reſtituis hæreditatẽ meã mi-hi: funes ceciderũt mihi ĩ præclaris &enĩ hæreditas mea præclara eſt mihi.

Pš. Magna gloria eius in ſalutari tuo gloriã & magnũ decorẽ impones ſup eum.

Pš. Sedes tua deus ĩ ſæculũ ſeculi uirga dire ctionis uirga regni tui.

Pš. Accedet homo ad cor altũ & exaltabitur deus.

Pš. Beatus quẽ ellegiſti & aſſũpſiſti hĩtabit ĩ atriis tuis.

Pš Tenuiſti manũ dexteram meam & ĩ uo luntate tua deduxiſti me & cum gloria ſuſcepiſti me.

Pš. Iurauit dominus Dauid ueritatem & ñ fraudabit eũ de fructu uentris tui ponã ſuper ſedem meam.

Pš. Quoniam præueniſti eũ ĩ benedictioni bus dulcedinis: poſuiſti in capite eius co-ronam de lapide precioſo.

Pš. Exaltare domine ĩ ueritate tua cantabi-mus & pſallemus uirtutes tuas.

Pš. Exaltare ſup oẽs cælos deus & ſup omnẽ

terram gloria tua.

Ps̃. Cõuertere animam meã ĩ reqem tuã: qa dominus benefecit mihi.

Ps̃. Qm̃ ĩ me ſperauit liberabo eũ ꝓtegã eũ quoniã cognouit nomen meum.

Clamauit ad me & ego exaudiam eũ cũ ipſo ſũ ĩ tribulatione eripiã eũ & glorifi cabo eum.

Lõgitudine dierum replebo eũ & oſtẽdã illi ſalutare meum.

Ps̃. Regnũ tuũ regnũ oĩum ſæculoꝝ & dñatio tua ĩ omni generatõe & generatõem

Ps̃. Exurge domine deus meus et exaltetur manus tua ne obliuiſcaris pauperẽ.

Ps̃. Cõſtituit eũ dominũ domus ſuæ & prin cipem oĩs poſſeſſionis ſuæ.

Vt erudiret prĩcipes eius ſicut ſemetipſũ & ſenes eius prudẽtiam doceret.

Iſaias. Et uocabitur nomen eius admirabilis cõ ſiliarius: deus fortis pater futuri ſæculi: princeps pacis: multiplicabitur ĩperiũ eiꝰ & paci eius nõ erit finis ſuper ſolium Da uid & ſuper regnum eius ſedebit ut con firmet illud & corroboret ĩ iudicio & iu

ſtitia ãmodo uſq; ĩ ſempiternum.

DE MISSIONE SPIRItus ſancti.

Zaccharias. Effũdam ſup domũ Dauid & ſũp hĩtãtes Iſrael ſpiritũ gratiæ.

Ioel. Poſt hæc effundam de ſpiritu meo ſuper omnem carnem & prophetabunt filii ueſtri & filiæ ueſtræ. Iuuenes ueſtri uiſiões uidebũt & Senes ueſtri ſomnia ſomniabunt & ſuper ſeruos meos & ancillas meas ĩ diebus illis effũdam dẽ ſpũ meo.

DE DAMNATIONE IVDE & acceptatione ĩ eius locum.

Ps̃. Fiant dies eius pauci et Epiſcopatũ eius accipiat alter.

Fiant filii eius orphani et uxor eius uidua.

DE DISCIPVLIS MISSIS PER ORBEM.

Ieremias. Ego mittam piſcatores multos dicit dominus et piſcabunt eos.

Idẽ. Et mittam uenatores et uenabunt eos dẽ montibus collibus et cauernis.

Idẽ. Dabo vobis paſtores iuxta cor meum et paſcent vos ſcientia et doctrina.

Ieremias. Veni inquit ut congregarem eos ex om
nib9 gentib9 & līguis ut ueniāt & uideāt
gloriam meam & ponam in eis ſignum
& mittam ex eis ad gentes in maria Afri
cam & Libyam tenentes ſagittam & īſu
las longe ad eos q non audierunt de me
& nō uiderūt gloriam meam.

Ps̃. Nō ſūt loquelæ neq; ſermones: quorum
nō audierūt uoces eorum.

Ps̃. Annūtiauerūt opa dei & facta eius ītel-
lexerunt.

Ps̃. A ſolis ortu uſq; ad occaſū laudabile no
men domini.

Ps̃. In omnē terram exiuit ſonus eorū & in
fines orbis terræ uerba eo℞.

DE CONSERVATIONe diſcipulo℞

Ps̃. Memor eſto cōgregatōis tuæ quam poſ
ſediſti ab initio.

Ps̃. Ego dixi dii eſtis & filii excelſi omnes.

Ps̃. Nolite tangere chriſtos meos & in Pro-
phetis meis nolite malignari.

DE BAPTISmo iuxta mādatū dñi.

Iſaias. Obſtupuerūt ſup te multi glorioſus erit
aſpectus eius inter uiros & forma eius

ĩter filios hominum. Iſte aſperget mul-
tas gentes.

Idẽ. Haurietis aquas ĩ gaudio de piſcinis Sal
uatoris lauamini mundi eſtote.

Ezechiel. Omnes ſitientes venite ad aquas.
Effũdã ſup uos aquã mũdabimini ab oĩ
bus inquinamentis ueſtris.
In die illa ĩqt erit fõs patẽs domui Dauid
& hĩtãtibꝫ ĩ Ieruſalẽ ĩ ablutõe peccatoꝝ

Idẽ. In die illa exibũt aq̃ uiuæ ĩmediũ eoꝝ ad
mare orientale & mediũ eaꝝ ad mare no
uiſſimũ. ĩ die illa erit dominꝫ unus & no
m̃ eiꝫ unũ: & ĩuertet oĩs t̃ra uſqꝫ ad deſtũ

Ezechiæ. Sãctificabo nomen meũ magnũ ut ſciãt
gentes qa ego dominus dũ ſãtificatus fu
ero ĩ uobis corã eis tollam uos de genti-
bus & cõgregabo uos de uniuerſis terris
ĩfũdam ſup uos aquam mũdã & mũdabi
mini ab oĩbus inqnamentis ueſtris & ab
uniuerſis idolis ueſtris mundabo uos.

Ps̃. Aſperges me domine iſopo & mũdabor
lauabis me & ſup niuem dealbabor.

Zacharias. Cõuerti me ad portã domꝫ dñi & ecce aq̃
egrediebãt̃ ſubtus limen domꝫ ad oriẽtẽ

domus aũt reſpiciebat ad occidentem aq̃
aũt deſcẽdebãt ĩ latus tẽpli ad meridiẽ ad
extremum altaris et cõuerti me ad uiam
fõtis portæ exterioris quæ reſpiciebat ad
orientẽ & ecce aq̃ redũdans a latere dex
tro & traduxit me per aq̃s: & ait ad me aq̃
iſtæ q̃ egrediũť orientales & deſcẽdũt ad
plana deſti ĩtrabũt mare & exibũt & ſati
abiť oĩs aĩa uiuẽs quæcunquẽ reſpicit &
quocũq; uenerit totiens.

DE ABOMINATIONE iudeorũ &
ſacrificiũ ſuorum.

Primo. Nõ offeretis uos ſacrificiũ panis: quoniã
panes ueſtri triſtitiæ ſũt & q̃cũq; comede
rit ex eis cõtaminabitur.

Nõ eſt mihi ultra uolũtas ĩ uobis & ſacri
ficiũ nõ accipiam de manibus ueſtris.

Iſaias. Quid mihi ĩ multitudine uictimarũ ur̃a
rũ quid multiplicatis ſacrificiũ mihi de
arietibus et carnem hyrcorũ. Ego enĩ cõ
tempſi ſaguĩem uitulorũ carnes arietũ et
hyrcorũ cum præſtaueritis ea coram me
q̃s recipiet ea a uobis: q̃a odiuit ea ani
ma mea ſi eleuaueritis manus ueſtras ad

me auertã uultũ meũ a uobis ãmodo nõ deturpetis ſanctos meos fruſtra nõ offeretis ultra ſacrificiũ. quoniã ĩcẽſũ ueſtrũ & ſollemnitates ueſtras & ſabbata ueſtra nõ accipiã a uobis: q̃a odiuit ea aĩa mea. Si eleuaueritis manꝰ ueſtras a me auertã uultũ meũ a uobis. Et ſi multiplicaueritis orõnes nõ exaudiã illas. q̃m manus ueſtræ ſãguine plenæ ſũt & õe ſacrificiũ ueſtrũ: ſicut cadauer fetidũ ĩ ĩgreſſu portæ atrii exterioris & q̃ iugulauerit mihi taurũ: ſicut q̃ decolauerit hominẽ ĩ ſacrificiũ hyrcũ: ſicut q̃ obtulerit ſanguinem porci.

Idẽ. Qui imolat bouẽ quaſi q̃ ĩterficit uirũ: qui mactat pecus quaſi q̃ excerebret canẽ: q̃ offert oblatõem quaſi q̃ filiũ offerat q̃ rector quaſi q̃ benedicat ĩ dolo.

Idẽ. Facta ſũt morticinia eoꝝ quaſi in medio platearum.

Ieremias. Quid mihi thus de ſaba offertis & calamum ſuaue electum de terra longinqua holocauſta muta ueſtra non ſunt accepta mihi & uictimæ ueſtræ

nõ placuerũt mihi pp hoc dicit dominꝰ ecce ego dabo populũ iſtũ ĩ ruinã et ruẽt ĩ eis prẽs et filii ſimul uicinus et ꝓximus

DE EXECRATIONE iudeorum.

Iſaias. Cecidit cæcitas ſup Ieruſalẽ quouſqꝫ ĩtrauerit plenitudo gẽtium.

Idẽ. Audientes audient et nõ ĩtelligent: et uidentes uidebũt et nõ cognoſcẽt. ĩcraſſata ſũt eñi corda gentis iſtius.

Cognouit bos poſſeſſorem ſuũ: et aſinus preſepe domini ſui. populus autẽ meus ñ intellexit me.

Idẽ. Educ foras gẽtem cæcã habentem oculos cæcos et ſurdas aures: et ecce poſt eos omnes gentes cõgregatæ ſũt.

Erit uobis Propheta tanq̃ liber clauſus q̃ tũc dabiť neſciẽti et dicet non ſum ego lector.

Expectaui ut facerent iuſtitiam. fecerũt aũt iniq̃tatem.

Tota die expãdi manus meas ad populũ nõ credentem et cõtradicentem q̃ ambulabat uias nõ bonas.

Auditione audietis & non intelligetis &

cernentes uidebitis & nõ ſcietis ĩcraſſatũ
eſt enĩ cor populi huius

Idẽ. Audite cæli auribus pcipe terra quia do
minus locutus eſt: filios enutriui & non
cognouerũt me.

Audite audientes & nolite ĩtelligere ui-
dete uiſionem & nolite cognoſcere.

Excæca cor populi huius & aures eorum
aggraua & oculos eorum claude ne for-
te uideant oculis ſuis & auribus ſuis au-
diant & corde intelligant & cõuertanť &
ſanem illos.

Q peccare faciebat homines in uerbo &
declinauerũt fruſtra a iuſto.

Prius ad ſyon dices ecce adſũ & uide &
non erit ex illis quiſq̃ q ĩtret cõſilium.

Si nõ credideritis nõ intelligetis.

Ieremias. Miluus cognouit tempus ſuum: turtur
hyrundo & ciconia cuſtodiũt aduẽtum
ſuum. populus autem domini nõ cogno
uit iudicium eius.

Idẽ. Peccatum Iudæ ſcriptum ẽ ſtilo ferreo ĩ
lapide adamantino & extẽſũ ẽ ſup alitudi
nem cordis eorum.

Idē. Audi populus ſtulte ꝗ non habes cor & habētes oculos non uidetis:& aures nō. auditis.

Idē. Audite uocē tubæ & dixerūt non audiemus ꝑꝑ hoc audite gentes.

Idē. Audite hæc populus ſtulte & ſine corde oculi ſunt illis & non uidebūt:aures ſūt illis & non audiēt:an me non timebitis? an faciem meam non formidabitis? qui conſtitui terminum maris arenam imperium æternum & non trāſgredietur illď curuabitur & non poterit ultra : reſonabunt fluctus eius & non trāſgrediētur. Populo aūt huic factū eſt cor inobediēs & incredulum.

Idē. Sicut mutare non poteſt æthyops pellē ſuam:nec pardus uarietates ſuas:ita & ipſi duritiem ſuā.

Idē. Quomodo dicitis ſapiētes ſumus:lex domini nobiſcum eſt:uere confuſi ſunt ſapientes eorum & capti.uerbū enī domini ꝓiecerūt & ſpes nulla eſt eis.

Idē. Quis dabit me in ſolitudine diuerſorū
Ieremias. uiatorum & relīquam populum meum

& recedam ab eis : quia omnes adulteri ſunt cætus præuaricatorum & extendit linguam ſuam: quaſi arqum mēdatii & nō ueritatis.

Daniel. Claude ſermones & ſigna librū & īuolue prophetias.

Idē. Clauſi ſignatiq; ſūt ſermones uſq; ad tēp cōſumatōis quouſq; addiſcāt ultro & impleatur uiſio & cognoſcant oīa.

Ieremias. Holocauſtamata ueſtra addite uictimis ueſtris. comedite carnes: qa non ſū locutus patribus uoſtris & non præcœpi eis diem qua eduxi eum de terra Aegipti de uerbo holocauſtamatum & uictimarum Sed hoc uerbum præcepi eis dicens. Audite uocē meam & ero uobis deus & uos eritis mihi populus & ambulate ī omnia quæ mandaui uobis et bene erit uobis et non audierunt nec inclinauerunt aurē ſuam: ſed abierunt in uoluptatibus ſuis et in prauitate cordis ſui mali.

Ieremias. Scribam inquit multiplices leges meas quæ uelut alienæ computatæ ſunt hoſtias afferent īmolabūt carnes et comedēt

et dominus nõ ſuſcipiet eas.
Non libabunt ĩquit uinum domino nec placebũt ei ſacrificia eorum : quaſi panis lugentium omnes qui comedẽt eum cõtaminabuntur & non intoibunt in domo domini.

Ezechiel. Filii hominis in medio domus exaſperãtis habitantes qui oculos habent ad uidendum & non uident: & aures habent ad audiendũ & nõ audient.

Ioel. Interiit de domo dei ueſtri ſacrificium & libatio.

Ps̃. Filii alieni mentiti ſunt mihi inueterati ſunt & claudicauerunt a ſemitis ſuis.

Ps̃. Obſcurentur oculi eorum ne uideant & dorſum eorũ ſẽp incurua.

DE VLTione iudeoꝝ tẽpore Titi.

Iſaias. Calcaui eos ĩ ira mea & ĩ furore meo cõculcaui eos.

Ps̃. Dies ultionis uenit annus retributionis meæ.

Idẽ. Contere contrictione uaſis ſubtilis ĩ quo

non remaneat pars ad portandum car-
bones ignis nec ad hauriēdū guttā aquæ
Relicta eſt ī urbe ſolitudo & ſibilabit ter
ra eorū ſibilo uſq; in æternum.

Idē. Interficiet te deus iſrael & uocabit ſuos
ſuos nomine alio.

Expectaui ut uinea mea iſraľ daret uuas
& ipſa dedit ſpinas propter quod addu-
cam q destruat illā calcatione.

A quo tranſmigrabo niſi a populo meo
Ruit īquit iſrael & Iudas cōcidit: qa lin-
gua eorū cōtra dominum.

Semen peſſimū præparate filios ueſtros
occiſioni iniqtate parētum ſuorum.

Et erit ad lapidem offenſionis & ad pe-
tram ſcandali duabus domibus iſrael in
laqueum & ruinam habitātibus iſrael.

Vos qui reliquiſtis dominū numerabo
oēs gladio & omnes corde corruetis.

Ecce ſerui mei comedēt & uos eſurietis.

Educ foris populū meū cæcum oculos
habentem & aures ſurdas omnes gen-
tes cōgregatæ ſunt ſimul & collectæ ſūt
tribus.

Domine deus meus es tu & exaltabo te confitebor nomini tuo.quoniam feciſti mirabilia & cogitationes antiquas fideles:quia poſuiſti ciuitatem:tumulum:vrbem fortem in ruinam & domum alienorũ ut non ſit ciuitas & in ſempiternũ nõ hædificetur ſup hoc laudabit te populus fortis ciuitas gẽtiũ robuſta tenebit te

Iſaias. Et aſperſus eſt ſanguis eorum ſup ueſtimenta mea & omnia indumẽta mea coinqnata ſũt dies enĩ ultõis ĩ corde meo & annus retributõis meæ uenit.

Et dimittetur nomen ueſtrum in iuramẽtis electis meis.uos autem ĩterficiet & ſeruos ſuos uocabit nomine alio. In quo q benedictus ẽ ſup terrã benedicet a dño & q iurat ĩ terra iurabit ĩ domino.

Ipſe redemit eos & portauit eos & eleuauit cunctis diebus.ipſi aũt ad iracũdiam prouocauerunt & afflixerunt ſpiritum eius & uerſus eſt eis in inimicum & ipſe debellabit eos.

Quis eſt hic liber repudii matris ueſtræ quo dimiſi eã aut quis eſt creditor meus

cui uendidi uos. ecce enĩ iniqtatibus vr̃is
dimiſi matrem ueſtram. qm̃ ipſa nõ eſt
uxor mea nec ego uir eius.
Terra ueſtra deſta: ciuitates ueſtræ ſuc-
cẽſæ igni regioñẽ ueſtrã ĩ cõſpectu vr̃o
alieni deuorabũt & deſolabuntur ſicut
ĩ uaſtitate hoſtili & derelinqtur filia ſyõ
ſicut umbraculũ in uinea.
Sup uuam inqt populi mei ſpinæ & ue-
pres adheſerunt: quanto magis ſup oẽs
domos gaudii & exultatõnis. domus enĩ
dimiſſa eſt & multitudo vrbis derelicta
trabes & palpitatio factæ ſũt ſup ſpelun-
cas uſq; ĩ æternum.
Dominator dominus auferet a Ieruſalẽ
& iudea iudicem prophetam & priucipẽ
Deſolabitur iſrael & corruet domus ſan-
cta. Fiet terra ueſtra deſerta & ciuitates
ueſtræ ſuccenſæ igni.
Vox dñi reddẽs r̃tributõem ĩimicis ſuis
Vſq; quo domine & dixit quouſq; ſint ci
uitates eorũ deſtæ & maneat domus ſine
habitatore.
Iſaias. Domine deus exaltabo nomen tuũ: qm̃

poſuiſti ciuitatem ĩ tumulũ & domũ ĩ cõ fuſionem ut nõ ſit uſq; ĩ ſẽpiternũ·Cõci pietis errorẽ & patiemini ſpũs ueſter ut ignis uorabit uos.

Erũt campeſtria ĩ caulas gregem & ual lis ager ĩ cubile armentorũ populo meo q·reqſiuit me:& uos q reliqſtis dominũ numerabo uos gladio & omẽs mercede corruetis·

Facta eſt mihi hæreditas mea quaſi leo ĩ ſpelũca dedit contra me uocẽ ſuam:ideo odiui eam. Nũqd auis diſcolor hæredi tas mea? nũqd auis diſtĩcta p totũ? ueni te cõgregamini omnes beſtiæ terræ præ parate ad deuorandũ.

Propt me exterminata ẽ oĩs terra eorũ. Effudit dominus ſup populũ ſuũ ĩdigna tionẽ furoris ſui & forte bellũ & cõbuſ ſit eũ ĩ circuitu & nõ cognouit & ſuccen dit eũ & nõ ĩtellexit.

Facti ſũt mihi filii mei diſpditi: quoniã ĩualuit inimicus in eis.

Quos educaui & nutriui inimicus con ſumpſit eos.

Reliqui domū meam diuiſi hæreditatem
meam quaſi leo ī ſilua dedit cōtra me uo
cem ſuam ppea odiui eam.
Ieremias. Quia oblitꝰ ē mei populus meus fruſtra
labētes ī uiis ſuis ut ambularē p uias ī iti-
nere nō trito ut fieret terra eoꝝ ī deſola
tōe & ī ſibilū ſpētū oīs q trāſibit p eā ob
ſtupeſcet & mouebit caput ſuū: ſicut uētꝰ
urens diligam eos.
Tu aūt domine Sabaoth iudicas iuſte: &
probas renes & corda ut uideā ultionem
tuam ex eis. tibi enī reuelaui aīam meā.
Derelinqnā populū meū & recedā ab eis
Derelīquā uos & ciuitatē vr̄am quā dedi
uobis & patribus ur̄is & dabo uos ī obro
briū ſēpiternū & ignominiā æt̄nam quæ
nūquā delebitur.
Heomenias īqt & ſabbata vr̄a odiuit aīa
mea. Si ſteterit Moyſes & Aarō & ſacer
dotes tenentes legē neſciuerint me & pa
ſtores p̄uaricati ſūt ī me ppea in iudicio
adducā & cōtēdā uobiſcū & cū filis vr̄is
diſceptabo. Quare ergo factꝰ es ī prædā
ſup eū rugiēt leones dederūt uocē ſuam:

poſuerũt ťrã eius ĩ ſolitudinẽ & ciuitates
eorũ exuſtæ ſũt & nõ ẽ q habitet ĩ eis.
Samuel coram me non ẽ aĩa mea ad po-
pulũ iſtũ:eiice illos a facie mea & egrediãť
Quia mei oblitus es ecce ego annuntia-
bo iuſtitiã meã & opa tua nõ pderũt tibi
Sic cõterã populũ iſtũ & ciuitatẽ iſtã ſic
cõterіť uas figuli qũo nõ põt reſtaurari.
Ciuitates ueſtræ clauſæ ſũt & trãſlata eſt
oĩs Iudua tranſmigratione pualida.
Docete filios ueſtros & filias ueſtras fletũ
& plãctũ.qm̃ mors egreſſa ẽ p portas vr̃as
Vocat eos argentũ reprobum.
Patres noſtri peccauerũt & non ſũt.nos
aũt iniquitates eoꝝ exoluimus.
Aſcendite muros eiꝰ & diſſipate auferte
propagines eiꝰ:qa nõ ſũt domini:præua
ricatõe præuaricata ẽ ĩ me domus iuda.
Dicit dñs regnauerũt & dixerũt ñ ẽ ipſe.
Ecce ſmo domini factus eſt eis ĩ obro-
briũ:quia nõ receperũt illud.
Salamon. Quando iuſtus recipiet iudiciũ ubi erũt
impii & peccatores.
Daniel. Poſtq̃ occiſus fuerit Chriſtus regnabit

deſolatio perpetua.

Idē. Poſt ebdomadas. Lxxii. occidetᷣ Chriſtꝰ & nō erit pplˀus eius & ciuitatē & ſcuāriū diſſipabit cū duce uēturo & finis eiꝰ uaſti tas & poſt ſtatutā deſolatōem deficiet ho ſtia & ſanctuariū & ī templo erit abomīa tio deſolationis & uſqꝫ ad cōſumatōem & finem pſeuerabit deſolatio.

Da. Septuaginta duæ ebdomadæ abbreuiate ſūt ſuper populum tuum & ſuper urbē ſanctam tuam & conſumetur preuarica tio & finē accipiat peccatū & deleatur ini qtas et adducatᷣ iuſtitia ſēpiterna et īple atᷣ uiſio et ꝓphetia et ūgatᷣ ſanctꝰ ſāctoꝝ Domus Iſrael cadet et nō ē qui exurgat eam.

Amos. In planctū domus Iſrael cecidit nō adii ciet nō reſurget domus Ieruſalē ꝓiecta eſt ī terrā et nō eſt q ſuſcitet eam.

Venit finis ſup populū meū iſrael non adiiciam ut pertranſeam per eum.

Moyſes. Erunt gentes in capite et populus incre dulus in cauda.

Oſea. Ve inquit eis quoniam receſſerunt a me

uaſtabuntur quia præuaricati ſunt ĩ me ego redemi eos et ipſi locuti ſunt contra me mẽdacia: ego exaudiui eos & cõforta ui brachiũ eorꝝ & ipſi ĩ me cogitauerunt malitiã reuerſi ſũt ut eſſẽt abſqȝ iugo fa- cti ſũt quaſi arqus doloſus abiecit eos de us meus: qa nõ audierũt eũ & erũt uagi in nationibus.

Zacharias. Inualuerũt ſup me uerba uṝa dicit dñs.

De utero. Dabit dominus pluuiã & cinis deſcẽdet ſup te donec tradat te & deleat.

Propheta. Auditõe audietis & nõ ĩtelligetis & cer- nẽtes uidebitis & non ſcietis. ĩcraſſatũ eſt enĩ cor populi huius.

Propheta. Auferte a Iudea & a Ieruſalem ualidũ & fortẽ iudicẽ & prophetã et ſapiẽtẽ de ar- chitectis et prudentem eloqum miſtici.

Idẽ. Ceſſare faciã oẽ gaudiũ eiꝰ et ſabbata eiꝰ

Ezechiel. In nihilũ ṙdigã et nõ eris et q̃ſita nõ iue nieris uſqȝ in ſempiternũ: decus quoqȝ vr bis ruina ꝑpetua.

Hæc eſt inquit ciuitas glorioſa hĩtans in confidẽtia quæ dicebat in corde ſuo ego ſum extra me et non eſt alia amplius

qūo facta es ī deſtū cubile. beſtiæ: oīs qui tranſibit p eā ſibilabit & mouebit manū ſuam ut prouocatus & redempta ciuitas quoniam nō audiſti uocē & nō ſuſcepiſti diſciplinam.

Amos. Cecidit iſrael & nō reſurgēt: uirga iſrael proſtrata eſt & nō eleuabitur.

Idē. Et ueniet eis tribulatō & non ſaluabitur q effugerit ex eis & ſi abſcōderīt ī mōtē carmeli: īde manus mea præcipitabit eos & ſi deſcēderint ī profundū maris illuc mittā ſpentes & mordēt eos: & ſi abierīt ī captiuitatē corā īimicis ſuis ibi mandabo gladiū & occidet eos ponā oculos meos ſupeos ī malū & nō ī bonū.

Filius botri. Erūt filii Iſrael ſine prīcipe & ſine lege.

Ps̄. Nō ſic impii nō ſic: ſed tanq̄ puluis quē proiicit uentus a facie terræ.

Q̄m tu pcuſſiſti oēs aduerſātes mihi ſine cauſa dentes peccatorū contriuiſti.

Occidiſti oēs q opanť iniquitatem pdes omnes qui locuntur mendaciū.

Decidāt a cogitatōibꝰ ſuis ſm multitudinē impietatum eoꝝ expelle eos quoniam

īcitauerūt te domine·
Conſumetur nequitia eorum.
Niſi conuerſi fueritis gladium uibrabit arqum ſuū tetēdit & parauit illum.
Et in eo parauit uaſa mortis ſagittas ſuas ardentibus effecit.
Lacū apuit & effodit eū & īcidit in foueā quam fecit.
Conuertetur dolor eius ī caput eius & ī uerticem ipſius īiquitas eius deſcēdet.
Increpaſti gentes & periit impius nomē eorꝫ dediſti in æternum & ī ſæculū ſæculi inimici defecerūt framea & ī finem ciui tates eorū deſtruxiſti.
Periit memoria eorꝫ cū ſonitu dominus ī eternū pmanet.
Exultabo ī ſalutari tuo quoniā īfixæ ſūt gentes in interitu quem fecerunt.
In laqueo iſto quē fecerūt cōprehēſus eſt pes eorum.
Cognoſcetur dominus iudicia faciēs in operibꝫ manū ſuarꝫ cō phēſus ē peccator
Conuertantur peccatores in infernū oēs gentes quæ obliuiſcūt dominū.

Ps̃. Perſequar inimicos meos & cõprehendã illos & non cõuertar donec deficiant.
Cõfringã illos nec poterũt ſtare cadent ſubtus pedes meos.
Inimicos meos dediſti mihi & odientes me diſſipaſti.
Clamauerũt ad dominum nec erat q ſal uos faceret nec exaudiſti eos.
Cõminuã eos ut puluerem ante faciẽ uẽ ti ut lutũ platearũ delebo eos.
Ponas eos ut clibanũ ignis ĩ tẽpore uul tus tui dominus in ira ſua cõtbabit eos.

Ps̃. Et deuorabit eos ignis fructũ eorũ de ter ra perdes & ſemen eorum de filiis hominũ Qui nõ ĩtellexerũt opando & ĩ ope ma nũ eius deſtrues & nõ hædificabis eos.

Ps̃. Dilexi malitiam ſup benignitatem iniq tatem magiſq̃ loqui equitatem. Proptе rea deus deſtruet te in finem euellet te de tabernaculo tuo & radicem tuam de ter ra uiuentium.

Ps̃. Sicut deficit fumus deficiant.
Fluit cera a facie ignis ſic pereant pecca tores a facie dei.

Verũtñ deus cõfriget capita ĩimicoꝝ ſuo
rũ uerticẽ cæli perãbulãtiũ ĩ delictis ſuis
Ps̃. Fiant menſa eorũ corã ipſis ĩ laqueũ & ĩ
retributiones & ĩ ſcandalum.
Obſcurentur oculi eoꝝ ne uideãt & dor
ſum eorũ ſemper ĩcurua.
Effũdes ſup eum irã tuã & furor iræ tuæ
cõprehẽdat eos fiat hĩtatio eoꝝ deſta & ĩ
tabernaculis eoꝝ nõ ſit q habitet.
Quoniam quẽ pcuſſiſti perſecuti ſunt &
ſup dolorẽ uulnerũ addiderunt.
Appone iniqtatẽ ſup iniqtatem eoꝝ & ĩ
tereãt ĩ iuſtitiã tuam.
Deleantur de libro uiuentiũ & cũ iuſtis
nõ ſcribantur.
Ps̃. Deus uenerũt gentes ĩ hæreditatẽ tuam:
polluerũt tẽplũ ſanctũ tuũ poſuerũt Ie-
ruſalem ĩ pomoꝝ cuſtodiam.
Poſuerũt morticinia ſuoꝝ tuoꝝ eſcas uo
lãtibꝰ cæli carnes ſãctoꝝ tuoꝝ beſtiis t̃ræ
Effunderunt ſanguinem ipſorum tanq̃
aquam in circuitu Ieruſalem & non erit
qui ſepeliret.
Facti ſumus obrobriũ inimicis noſtris.

Subſanatio & illuſio his qui in circuitu
noſtro ſunt.
Vſq; quo deus iraſceris in finem aſcēde
uelut ignis zelus tuus.
Ps̈. Vineam de Aegypto tranſtuliſti deuerti
ſti ad gentes & plantaſti eam.
Dux itineris fuiſti ĩ cōſpectu eius plan-
taſti radices eius & impleuit terram.
Vt qd deſtruxiſti maceriam eius ut uin-
demiāt eā omnes q̧ prætergradiūtur eā.
Exterminauit eā aper de ſilua & fera de
paſta eſt eam.
Ps̈. Quomodo facti ſunt ĩ deſolatōe ſubito
defecerūt & perierūt ꝑꝑ iniqtatem eoꝝ.
Velutq̄ ſomnū ſurgentium imaginē eorū
ad nihilū rediges.
Ps̈. Nūc aūt repuliſti & cōfūdiſti nos & nō
egredieris ĩ uirtutibus noſtris.
Auertiſti nos retrorſū poſt inimicos no
ſtros & qui oderunt nos diripiebant.
Dediſti nos tanquā oues eſcarum & ĩ gē
tibus diſperſiſti nos.
Vendidiſti populū tuū ſine pretio & nō
fuit multitudo ĩ cōmutatōibus eorū.

Tota die uerecundia mea contra me ē et confuſio faciei meæ corripuit me.
Hæc oīa uenerūt ſup nos: quia obliti ſumus te et inique egimus ī teſtamēto tuo
Et receſſit retro cor noſtrū et declinauimus ſemitas noſtras a uia tua.
Ideo humiliaſti nos ī loco afflictionis & cohoperuit nos umbra mortis.
Delectati ſunt in animam Iuſti & ſāguinem innocētis deſtruxerūt: & pp hoc deſtruet illos deus & diſpdet illos dominꝰ deus noſter.
Quomodo cantabunt canticum dei in terra aliena.

Ps̃. Reges eos in uirga ferrea & tanq̃ uas figuli cōfrīges eos.

Ps̃. Incenderunt igni ſanctuarium tuum in terra polluerūt tabernaculū noīs tui.

Ps̃. Vltio ſanguinis ſuorū tuorū qui effuſus eſt introeat in conſpectu tuo & gemitus compeditorum.

Ps̃. Cibabis nos pane lachrymarū & potū dabis nobis ī lachrymis & ī menſura.

Ps̃. Poſuiſti iniquitates noſtras ī conſpectu

tuo ſæculũ tuũ illuminatione uultus tui.
Quoniam omnes dies noſtri defecerunt
et in ira tua defecimus.
Ps̃. Dixerũt uenite diſperdamus eos de gen
te et nõ memoretur nomen iſrael ultra.
Idẽ. Domine pone illos ut rotam: et ſicut ſti-
pulam ante faciem uenti.
Sicut ignis q̃ cõburit ſiluam et ſicut flã-
ma quæ comburit montes.
Ita perſequeris illos in tempeſtate tua et
ĩ ira tua turbabis eos.
Imple facies eo℞ ignominia & quærẽt no
men tuũ domine.
Erubeſcãt & conturbent̃ ĩ ſæculũ ſæculi
cõfũdaut̃ & pereant.
Et cognoſcãt quia nomẽ tibi dominꝰ tu
ſolus ſup oẽm terram.
Ps̃. Conuerte nos deus ſalutaris noſter &
auerte irã tuam a nobis.
Nunq̃d ĩ eternũ iraſcaris nobis aut extẽ
des iram tuã a generatõe ĩ generatõem.
DE DESOlatione .Lxx.annorum.
Daniel. Scito animaduerte ab exitu ut iterũ hæ-
dificet̃ Ieruſalem.

Ps̃. Deus repuliſti nos deſtruxiſti nos iratus es & miſertus es nobis.

DE DESolatõe iſta duratura uſq̧ ĩ finẽ.

Da. Vſq̧ quo uſq̧ ad conſumatõem & ĩ finẽ perſeuerabit deſolatio.

Idẽ. Ciuitatem & ſãctuariũ diſſipabit popul9 cũ duce uenturo.

Amos. Poſtq̃ cõſumatæ fuerĩt .Lxxii.ebdoma de cominuẽt & cominabũt eã:& auferetur ſacrificiũ & erit cõſumata deſtructio ꝑpetuæ cõſumationis.

Idẽ. Et erit deſolatio ꝑpetua poſt occiſionẽ Chriſti.

Ieremias. Exterrita eſt ĩquit quæ parturit Ieruſalẽ & afflicta eſt aĩa eius occidit & ſol cũ adhuc medius dies eſſet :confuſa eſt & maledicta reliq̧as eoꝶ ĩ gladio dabo.

Iacob. Nõ auferetur ſceptrũ dꝰ Iuda neque dux de femore eius donec ueniat q̧ mittẽdus eſt & ipſe erit expectatio gentiũ.

Iſaias. Deſolabitur Iſrael & corruet dom9 ſãcta

Idẽ. Fiet terra ueſtra deſ̃ta & ciuitates ueſtræ ſuccenſæ igni cremabunt.

Iſaias. Replebitur terra fide dei & redundabit ſicut aqua maris.

Idē. Ecce gentes quas neſciebas uocabis & nationes q̄ te nō cognouerūt ad te ueniēt.

Idē. Concordauerūt gentes & reges eorum.

Idē. Congregabimini & uenite oēs qui ſalui eſtis per deum ex gentibus & populis.

Idē. Neſciuerūt me q non interogauerunt d me & inuenerunt me.

Pro eo q̄ uocaui uos & non reſpōdiſtis: hæc dicit dominus. ecce ſerui mei comedent:& uos eſurietis:bibent:& uos ſitietis:gaudebunt in exultatione cordis:& uos cōtriſtabimini præ amaritudine cordis ueſtri:& interficiet te deus iſrael:& uocabit ſeruos ſuos nomine alio in quo benedicet deus illis qui benedictus eſt ſuper terram.

Idē. Ego ante te ibo & glorioſus terræ humiliabo portas æreas : conteram & uectes ferreos confringā:& dabo tibi theſauros abſcōditos & archana ſanctorum:ut ſcias:quia ego dominꝰ qui uoco nomē tuū

deus iſrael.
In nomine eius gentes ſperabunt.
Idē. Quibus nō nūtiatū eſt de eo uidebūt. &
qđ nō audierunt cōtemplati ſunt.
Videbūt gentes iuſtū tuū & cūcti reges
inclytum tuum.
Videbunt omēs fines trrræ ſalutare dei
noſtri.
Et erit in nouiſſimis diebus præparatus
modus domus domini in uertice monti
um & eleuabitur ſuper colles & fluent
ad eum omnes gentes & conflabunt gla
dios ſuos ī uomeres & lanceas ſuas in fal
ces nō leuabit gens contra gentem gladi
um uec exercebuntur ultra ad prœlium.
Congregamini uenite & accedite ſimul
qui ſaluati eſtis ex gentibus: neſcierunt
enī qui leuāt ſignū ſculpturæ ſuæ & ro-
gant deum nō ſalutarem.
Conuertimini & ſalui eritis omnes fines
terræ: quia ego deus & nō eſt alius.
Per me metipſū iuraui & egredietur uer
bum de ore meo & mihi curuabuntur
omnia genua & iurabit omnis lingua ī

domino.

Iſaias. Dilata locum tempore tui & pelles taber naculorum tuorum extēde ne parcas lō gos fac funiculos tuos & clauos tuos cō ſolida. ad extrema enim ad leuam pene trabis & ſemen tuū gentes habitabunt.

Cremaui fructū labiorū pacē & q prope & q longe.

Congregabo ex omnibus gentibus & lī guis & ueniēt & uidebūt gloriam meam & ponam in eis ſignum & mittam ex eis ſagittas.

Erit in die illa radix Ieſſæ qui ſtat in ſi gnum populorum ipſū gentes de pcabūt

Leuauit dominus ſignū ī natōibus pcul & ſibilabit ad eū d finibus terræ.

Ego dominus uocaui te ad iuſtitiam ap prehēdi manum dexterā tuam & ſerua ui te & dedi te in fœdus populis in lucem gentium ut aperias oculos cæcorū & edu ces de concluſione uinctum de domo cō fuſionis ſedentem in tenebris. ego domi nus hoc eſt nomē meum.

Educam cæcos ī uiam quam neſciuerūt

& in ſemitis quas ignorauerunt ābulare
eos faciam.

Populus gētiū qui ambulabat ī tenebris
uidit lucem magnam: habitantibus in
regione umbræ mortis lux orta ē eis.

Attendite ad me populus meus & tribus
mea audite me: quia lex a me exiit & iu
dicium meum in luce populorum requi
eſcet.

Laudate & gaudete ſimul deſerta Ieruſa
lem: quia conſolatus eſt dominus popu-
lum ſuum redemit iſrael apparabit bra
chium ſuum ſanctum in oculis omniū
gentium & uidebunt omnes teræ ſaluta
re dei noſtri.

Ne memineris inquit priorum & anti-
qua ne intuemini: ecce ego facio noua &
nunc orietur utique cognoſcetis ea &
ponam in deſerto uias: & flumina in in-
uio: glorificabit me beſtia agri dracones
& ſtructiones: quia dedi in deſerto uiam
& flumina in loco in aquoſo adaquare
genus nouum electum & plebem meā
quam acquiſiui.

Iſaias. Lex a me exiet & iudicium meum in lucem gentium:

Veniet omnis caro adorare Iſrael.

Obſtupuerunt multi ſuper te glorioſus erit inter uiros aſpectus eius & forma eius inter filios hominum. Iſte aſperget multas gentes ſuper ipſum continebunt Reges os ſuum: quia quibus non eſt narratum de eo uiderunt & quod nõ audierũt contemplati ſunt.

Ecce teſtẽ populi dedi eũ & præceptorẽ gentibus: ecce gentes quas neſciebat uocabis & gentes quæ te non cognouerunt: currẽt pp dominũ deũ tuũ & ſanctũ iſrael qui glorificauit te.

Veniet omnis caro adorare deũ iſrael.

Eiice foras populum cæcum & habentẽ oculos & aures ſurdas: quia gentes congregatæ ſunt ſimul & collectæ ſũt tribus

Salamon. iii. regũ. Cum uenerit alienigena ad domum ſanctam tuam & uocauerit nomẽ ſanctum tuum: exaudies eum domine deus meus ut diſcat uniuerſa terra nomen ſanctũ tuum & timeat ſicut populus tuus iſrael.

Idē.iii. Hoc dicit dominus deus: replebitur tota terra gloria domini.

Ieremias. Cōgregabūt oēs gētes in noīe domini in domo ſācta & nō ābulabūt ultra ī praui tate cordiū ſuorum.

Ieremias. Ad te gentes ueniēt ab extremis finibꝰ terræ & dicēt uere mendaciū poſſiderunt patres noſtri uanitatem quæ nō profuit nō hæreditabūt patres noſtri: niſi mēda ciū & iniquitatem.

Iurauit dominus in ueritate & iudicio & benedicēt eū oēs gentes ipſūq; laudabūt. Audite uocem tubæ & dixerūt nō audie mus pp hoc audite gētes.

Conſtitues me in caput gentium: & po pulus qui non cognouit me ſeruiet mihī filii autem mentiti ſunt mihi alieni facti ſunt.

ſophonias. Datum eſt gentibus ut loquantnr ſimul in nomine domini & ſeruiat ei oīs hō & oēs inſulæ gētium.

Idē. Tūc reddā populū electū ut uocēt oēs nomine & ſuiāt uno humero.

Idē. Adorabūt eū uiri de loco ſuo & oēs inſu
læ gētium.

Malachias. Mittet deus Heliam q̄ cōuertet corda pa
trum ad filios.

Non eſt mihi ultra uoluntas in uobis di
cit dominus exercituum: & ſacrificium
non accipiam de manibus ueſtris: nec in
ſacrificiis ueſtris lætabor. quoniam ab or
tu ſolis uſque ad occaſum magnum ē no
men meum in gentibus quæ offerūt no-
mini meo ſacrificium mundum: ut in
omni loco ſacrificetur & offeratur nomi
ni meo oblatio mnuda: q̄a nomē meū in
gētibus dicit dominus exercituum.

li. legis. i. .xxv. Ait dominus Rebecchæ. duæ gentes ſūt
in utero tuo & duo populi diuidentur a
uentre tuo gens gentem ſuperabit & ma
ior ſeruiet minori.

dn̄s ad Moy. Replebitur gloria mea oīs terrā.

Oſea. Miſarebor inquit ei qui fuit ſine mi-
ſericordia & dicam populus meus es
tu & ipſe dicet deus meus es tu & erit

ī locū ubi dictū ē eis: nūc plebs mea & filii dei uocabimini.

Idē. Auferam nomina balaam de cordibus eorum & nō recordabūtur ultra nomīs & percutiam cum eis fœdus in die illa cū beſtia agni & cum uolucribus cæli & cū reptili terræ & arqum & gladium & bellum conteram de terra & dormire eos faciam fiducialiter & ſponſabo te mihi in ſempiternum: & ſpōſabo te mihi in iuſtitia & iudicio & miſericordia & miſeratione & ſponſabo te mihi in fide & ſciens ego dominus.

Micheas. Et erit in nouiſſimis diebus mons domini præparatus in uertice montium & cōſurgent et fluent ad eum populi et probabunt gentes multæ et dicent uenite aſcendamus in montē domini et ad dominum deum Iacob et docebit nos de uiis ſuis et ambulabimus in ſemitis eius.

Et iudicabit populos multos & eripiet gētes fortes uſq; ī longinquo.

Zacharias. Hæc dicit dominus exercituum uſq; quo
uenient populi & habitabunt in ciuitati
bus multis & uadũt habitatores dicẽtes
unus ad alterũ: exeamus ut deprecemur
faciem domini & quæramus deum exer
cituum.

Idẽ. Vadam & uenient populi multi & gen-
tes robuſtæ æd quærendum dominum
exercituũ in Ieruſalem.

Ioel. Diſtillabunt inquit montes dulcedinem
& colles fluent lac & mel & per omnes ri
uos iuda ibunt aquæ & fons de domo do
mini egredietur & irrigabit orbem ter-
rarum.

Deutero. Eritis gẽtes ad caput. ĩcredulus populus
a cauda.

Ps̃. Cantate domino omnis terra pſalmũ di
cite nomini eius annuntiate de die in di
em ſalutare eius: conuertentur ad te om
nes fines terrræ.

Ps̃. Cantabunt tibi gẽtes in domo dei mei
canticum nouum.

Ps̃. Omnes gentes plaudite manibus canta-
te deo ĩ uoce laudis.

Ps̃. Iubilate deo omnis terra ſeruite domino in lætitia.

Ps̃. Cãtate domino oĩs terra annũtiate d' die in diẽ ſalutare eius.

Ps̃. Reges terræ & oẽs populi prĩcipes & oẽs iudices terræ.

Ps̃. Iuuenes: virgines: Senes cum iunioribus laudent nomen domini.

Ps̃. Omnis ſpiritus laudat dominum.

Ps̃. Magnificauit dominus facere nobiſcũ facti ſumus lætantes.

Ps̃. Conuertẽtur ad dominũ uniuerſi fines terræ & adorabũt eũ oẽs populi gẽtium.

Ps̃. Cãtate domino cãticũ nouũ: qa mirabilia fecit dominus.

Ps̃. Notũ fecit dominus ſalutare ſuũ ĩ cõſpectu gentiũ reuelauit iuſtitiam ſuã.

Ps̃. In cõuertẽdo populos in unũ & reges ut ſeruient domino.

Ps̃. Filius meus es tu ego hodie genui te.

Ps̃. Dabo tibi gẽtes hæreditatem tuã & poſſeſſionẽ tuam terminos terræ.

Ps̃. Coſtitues me ĩ caput gentiũ & populus q nõ cognouit me ſeruiet mihi.

Ps̃. Ante ſolem permanet nomen eius & an te lunam ſedes eius & benedicentur ĩ eo omnes tribus omnes gẽtes ſuiẽt ei.

Ps̃. Et dominabitur a mari uſq; ad mare & a flumine uſq; ad terminos terræ.

Ps̃. Annũtiabit domino generatio uẽtura.

Ps̃. Annũtiabũt cæli iuſtitiã eius populo qui nouit quæ fecit dominus.

Ps̃. Tunc dicẽt ĩter gentes magnificauit dominus facere nobiſcũ.

Ps̃. Magnificauit dominus facere nobiſcũ facti ſumus lætãtes.

Ps̃. Eripies me d' cõtradictõibus populi con ſtitues me ĩ caput gentiũ.

Ps̃. Deus q das uĩdictas mihi & ſubdis popu los ſub me: liberator meus de inimicis meis.

Ps̃. Et lætentur omnes q ſperant in te ĩ æter nũ exultabũt & habitabis ĩ eis.

Ps̃. Et gloriabunt ĩ te omnes q diligũt nomẽ tuũ.quoniã tu benedices iuſto.

Ps̃. Exurge domine deus meus in præcepto quod mandaſti & ſinagoga populorum circundabit te.

Ps̃. Et ſperent in te qui nouerunt nomẽ tuũ quoniam nõ dereliqſti querẽtes te.

Ps̃. Pſallite domino q habitat in ſyon annũ tiate inter gentes opera eius.

Ps̃. Populus quẽ nõ cognoui ſuiet mihi ĩ au ditu auris obediuit mihi.

Ps̃. Reminiſcẽtur & cõuertent ad dominũ omnes fines terræ.

Ps̃. Et adorabũt ĩ cõſpectu eius uniuerſæ fa miliæ gentium.

Ps̃. Propterea populi cõfitebunt tibi ĩ æter nũ & ĩ ſæculum ſæculi.

Ps̃. Repleti prius panibus ſe elongauerũt: & famelici ſaturati ſunt.

Ps̃. Donec ſterilis peperit plurimos & q̃ mul tos habebat filios ĩfirmata eſt.

Ps̃. Omnes gẽtes quaſcũque feciſti uenĩẽt & adorabunt corã te domine & glorifica bũt nomen tuũ ĩ æternũ.

Ps̃. Annuntiauerũt cæli iuſtitiam eius & ui derũt oẽs populi gloriam eius.

Ps̃. Confũdant oẽs q adorãt ſculptilia & qui gloriãtur in ſimulacris ſuis.

Ps̃. Cõfiteãtur tibi populi deus cõfiteãt tibi

populi oẽs: terra dedit fructũ ſuum.

Pſ. Ideo cõuerteť populus meus hic & dies pleni ĩuenientur in eis.

Pſ. Viderũt omnes fines terræ ſalutare dei noſtri.

Pſ. Confiteãtur tibi domine oẽs reges terræ qa audierũt oĩa uerba oris tui.

DE ECCLESIA Chriſtianorum.

Dauid. Aſtitit regina a dextris tuis in ueſtitu de aurato circundata uarietate.i.populorũ multitudine.

Pſ. Hæc requies mea in ſæculum ſæculi hic habitabo.qm̃ elegi eam.

Pſ. Dinumerabo eos & ſuper arenam multi plicabuntur.

Pſ. Egreſſus es domine ĩ ſalutare populi tui cum Chriſto tuo.

Pſ. Apud te laus mea in eccleſia magna uo-ta mea reddam in cõſpectu timentiũ te.

Pſ. Confiteor tibi in eccleſia magna ĩ popu lo grandi laudabo te.

Pſ. Annuntiaui iuſtitiam tuam in eccleſia magna: ecce labia mea & non prohibe-bo domine tu ſciſti.

Et exaltent eũ ĩ eccleſia plebis ĩ kathedra ſeniorũ laudẽt eum.

DE SACRIFICIIS deo gratis.

Ps̃. Nũqd manducabo carnes tauroꝝ & ſanguinem hyrcoꝝ potabo.

Immola deo ſacrificiũ laudis & redde altiſſimo uota tua.

Ps̃. Sacrificiũ deo ſpũs contribulatus cor cõtritũ & humiliatũ deus nõ deſpicies.

Ps̃. Sacrificate ſacrificium iuſtitiæ & ſperate in domino.

Nunqd uidiſtis ꝙ ego comederẽ carnes taurorũ.& hyrcoꝝ ſãguinem biberem·

Ps̃. Holocauſtum pro peccato nõ poſtulaſti tũc dixi ecce uenio.

Ps̃. Aedent pauperes & ſaciabũt & laudabũt dominũ q requirũt eũ uiuant corda eoꝝ ĩ ſæculũ ſæculi.

Ps̃. Hũc humiliat hũc exaltat:qa calix ĩ manu domini uiui meri plenus muſto.

Et inclinauit ex hoc in· hoc:ueruntamẽ fex eius non eſt exinanita:bibẽt oẽs peccatores terre.

Ps̃. Et mandauit nubibus deſuper:& ianuas

cæli aperuit.

Ps̃. Et pluit illis mannã ad mãducãdũ & panẽ cæli dedit eis.

Ps̃. Panẽ angelorꝝ mãducauit homo: & cibaria miſit eis ĩ abũdantia.

Ps̃. Inebriabunť ab ubertate domus tuæ: & torrẽte uolũtatis tuæ potabis eos.

Ps̃. Quoniã apud te ẽ fons uitæ & ĩ lumine tuo uidebimus lumen.

Ps̃. Cibauit eos ex adipe frumẽti & de petra melle ſaturauit eos.

Ieſus filius. Magis diligit deus pietatẽ & miſicordiã q̃ ſacrificiũ carniũ:

Malachias. A ſolis ortu uſq; ad occaſũ gẽtes offerant ſacrificiũ nõi meo & dominus noſter.

DE VNIVERSali reſrectõe mortuorꝝ.

Iob. Scio q; redemptor meus uiuit & ĩ nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſũ & rurſũ circũdabor pelle mea & ĩ carne mea uidebo deũ ſaluatorem meũ: quẽ uiſurus ſũ ego & nõ alius & oculi mei cõſpecturi ſũt

Iob Exurgant inquit & deſcendãt omnes gẽtes in ualle ut iudicem omnes in circuitu conſumationem & abreuiationem dñs

deus exercituum faciet in medio orbis terræ.

DE SECVNDO ADVENTV DOMINI in poteſtate & maieſtate.

Dominus ſicut fortis egredieẗ: ſicut uir preliator ſuſcitabit zelum uociferabit & clamabit ſup inimicos ſuos.

Et uocabiẗ fortiſſimꝫ gr̄a potēs. & cetera.

Audiā inqt faciet deus gloriā uocis ſuæ & terrorē brachii ſui oſtendet ī comminatōe furoris ſui & in flāma ignis deuorātis ī turbine & ī lapides grādinis.

Iſaias. Tacui: ſemp ſilui: patiēs fui: ſicut pariēs nūc loquar: diſſipabo & abſorbebo ſil.

Cōſurget ſicut in diebus antiqs ī generatōibus ſæculorū. nūqd tu pcuſſiſti ſupbum & uulneraſti draconem.

Ecce ſeruus meus ſuſcipiam eum: dilectus meus complacuit ſibi in anima mea dedi ſpiritū meum ſup illū iudiciū gentibus proferet.

Tūc ego ueniā & ītrabo ī iudicio ad eos & ero teſtis uerax adulteris & aliis piuris

ſup illos qui fundauerũt & humiliãt pu-
pillos & uiduas & opprimũt pegrinos.
Videbitur in maieſtate quando uenerit
iudicare terram.
Iudiciũ gentibus proferet non clamabit
nec accipiet pſonam nec audietur foris
uox eius quaſſatum non conteret & li-
gnum fumigans non extinguet in ueri
tate educet iudiciũ non eſt triſtis neque
turbulentus donec ponat in terra iudici
um & legem eius ĩſulæ expectabunt.
Dan. Aſpiciebam & conſiderabã & ecce ĩ nu-
bibus in ſimilitudinem filii hominis ue-
niebat: ut aũt appropĩquauerunt ad an-
tiqum dierum: omnes gentes & linguæ
adorabant eũ & poteſtas eius æterna nõ
deficiens & regnũ eiꝰ ĩ æternũ manebit
Micheas. Audite colles & fũdamenta terræ iudici
um domini cũ populo ſuo.
Zacharias. Ecce dominus ueniet & quis poterit ſtare
ante aduentum eius. eſt enim ignis con-
ſtans ut liquefaciat aurum & argentum
Ezechielis. Hæc dicit dominus. aufer tol
le coronam. non enim eſt hic q humiles

ſubleuat & ſublimes hũiliat iniquitatem
nõ ponã in eo·

Idẽ Separabo ab eis tranſgreſſores & incre-
dulos.

Ps̃. Deus in maieſtate ueniet deus noſter &
nõ ſilebit.

Ps̃. Annũtiabunt cæli iuſtitiam eius deus iu
dex eſt.

Ps̃. Ignis ante ipſũ præcedet & inflãmabit ĩ
cuitu omnes inimicos eius.

DE SEcundo aduentu domini ad iudi-
cium cum poteſtate.

Ps̃. Tũc loquetur ad eos in ira ſua & in furo
re ſuo conturbabit eos.

Ps̃. Cum exarſerit in breui ira eius beati oẽs
qui confidunt in eo.

Ps̃. Parauit in iudicio tronum ſuum & ipſe
iudicabit orbem terræ ĩ eqtate iudicabit
populos in iuſtitia.

Ps̃. Deus manifeſte ueniet deus noſter & ñ
ſilebit.

Ps̃. Ignis in conſpectu eius exardeſcet & in
circuitu eius tempeſtas ualida.

Ps̃. Aduocauit celũ de ſurſũ & trã diſcernẽ

populū ſuum.
Et annūtibunt cæli iuſtitiam eius.quonī am deus iudex eſt.

DE CONVERSIONE IVDEORū IN Finem.

Amos. Præpara te in occurſum dei tui iſrael:qa ecce ego firmās tonitruū & creās ſpūm & annūtiās oībus chriſtū ſuum.

Ieremias. Ecce dies uenient dicit dominus & ſuſcitabo Dauid germen iuſtum & regnabit Rex & ſapiēs erit & faciet iudiciū & iuſtitiam ſup terram.

Idē. In diebus illis ſaluabitur iuda & iſrael hītabit cū eo:& hoc ē nomen quo uocabit eū dominus deus noſter.

Idē. Donec plenitudo gētiū ītereat:& ſic oīs iſrael ſaluus fiat.

Idē. Erit in die illa dicit dominus exercituū conteram iugum meum de collo tuo & uincula illius abrūpam & dominabunť eis alieni:& ſeruient domino deo ſuo & Dauid Regi ſuo quē ſuſcitabo eis.

Idē. Ecce dies uenient dicit dominus & feriā domui iſrael & domui iuda fœdus nouū

non ſicut pactum quod pepigi cum patri
bus ueſtris in die quando apprehēdi ma
num eorum ut educerē eos de terra ægy
pti pactū qđ irrituum fecerūt & ego do
minator ſū eorum.

De utro no. Erit gens in caput: incredulus aūt popu
lus in caudam.

Oſeas. Sedebunt diebus multis filii iſrael ſine re
ge ſine principe: ſine ſacerdotio: ſine al-
tari: ſine ſacrificio: ſine manifeſtatio-
nibus.

Malachias. Ecce ego mittam uobis Helyam prophe
tam antequam ueniat dies magnus do-
mini & horribilis & conuertet corda pa
rentum ad filios & corda filiorū ad pa-
tres eorum.

Ezechiel. Rex inquit unus erit omnibus imperās
& non erunt ultra duæ gentes: nec diui-
dentur amplius in duo regna nec pollu
entur ultra in diis ſuis & abominationi-
bus & in cunctis iniquitatibus ſuis & ſal
uos eos faciam de uniuerſis ſceleribus ſu
is in quibus peccauerūt & mundabo eos
& erunt mihi populus: & ego ero eis de-

us & ſeruus meus Dauid ſuper eos Rex & paſtor unus oĩbus erit.

Ps̃. Quoniã deus ſaluã faciet Syon & ædifi-cabuntur ciuitates Iudæ.

Et habitabunt ibi hæreditatem acquirẽt eam.

Ps̃. Aedificans Ieruſalem dominus diſperſiones iſrael congregabis.

Quoniam uero quæ a ſacris prophetis dicta ſũt nõ in fidei noſtræ atteſtatõnem quæ ꝑfecto meritũ tolleret ſed ĩ laudem gloriãq; & iudaicæ ꝑfidiæ improbatõnẽ adducta noſcũt. ut uberiori teſtimonio et hebreorũ obſtinata ꝑfidia improbeẽ et gentilium ad fidem conuerſio fictiliu Idolorũ ac demonũ ſeruitute relicta meritis laudibus extollatur nonnulla Sybillarum uatumq; gentiliũ dicta in mediũ ducere libet quibus et diuino illas afflatas ſpiritu fateri neceſſe ſit et que ueteris teſtamẽti patribus diuino ꝓphetæ ſpũ ꝑcinerũt eadẽ illa e ſacrarꝫ uirginũ pectorẽ

dominum gentibus prædicenda nō præ cognoſcenda decreuerit: ut utriuſque legis iſraelitæ. ſ. & gentilis teſtimonio. lex chriſtiana uallata & in perditionem hebreis & conuerſis ad fidem gentibus in ſalutem dicta noſcantur. Earumque uaticinia ex priſcorum dempta codicibus in medium adducemus. ſingula ſingulis Chriſti dei noſtri actibus conferēdo per quæ gentibus Chriſti aduentum & fidei meritum prædictum nō præcognitum fuiſſe conſtabit: & eorum nemo ualeat excuſari. cum nedum iſraelitis: uerū & uniuerſo orbi ieffabilis illa diuina clementia quēadmodum poſt chriſti aduētum cunctis ſe agnoſcendū inſtituit. iuxta illud in omnem terram exiuit ſonus eorum & in fines orbis terræ uerba eorum. Ita & ante eius aduentum hebreis gentibuſque prædicendum fore mandauerit prout propheticis earum dictis apte conſtare dignoſcitur. Decem igitur ſybillas fuiſſe digno priſcorum teſtimonio conſtat q̄ uelut iſraelitis ꝓphetæ x p̄ꝫ uēturū

prædixerunt:ita diuino illæ afflatæ ſpũ diuerſis orbis ptibus uenturum præcinerent: quibus eo deum noſce inter gentiles datum eſt ꝙ eius maieſtati in cordis munditia ac ſanctitate uirginitatis ac caſtitatis uoto ſe nouerant ſeruituras teſtãte domino:illos beatos fore deumque uiſuros qui deo mundo corde ſeruire decreuerĩt. Merito igitur diuino uaticinio dignæ habitæ ſunt:meritoque deũ agnoſcere christiq; aduentum prædicare. qđ non Idolis demonibuſque ſeruire:ſed ſũmo maximoque deo mundo ſe corde nouerint. Illis igitur merito datum eſt christi aduentum prædicere ut apoſtolica nũtiatione demum uocatus orbis in ſalutis gremium christi operibus ſybillarum dicta teſtantibus facilius declinaret. earũ igitur teſtimonio quo uniuerſus orbis p̄dictum christi aduentum ſe conuertendo faſſus eſt:obſtinatam etiam hebreorũ perfidiã ĩprobare ñ dedignabimur quos ſua clemẽtia dñs archani cõſilii conſcias reddeȓ ñ đ'dignatꝯ ẽ a ſũma igiť ĩeffabili

que diuinæ maieſtatis eſſentia ſumemus exordium.

DE VNO DEO tantum.

LACTANTIO TESTE.

Her. Vnus deus qui ſolus eſt & ipſe maxĩus nõ creatus & hũc a ſe ſolũ ſũmũ deũ q̃ cælũ fecerit luminibusq; diſtinxerit.

Alia Sy. Cæterum deus ſolus unus q̃ excellentiſſimus qui fecit ſolem ſtellas ac lunã frugiferã & aq̃ maris fluctus qui quomodo ſolꝰ ſit ita & mũdi ædificator & artifex.

Alia Sy. Ipſũ qui ſolus eſt colite mũdi prĩcipẽ qui ſolus eſt in ſæculũ & a ſæculo.

Seneca. Vnus deus ſum & nõ eſt alius.

Alia Sy. Nos inquit aliunde pendemus & ad aliquẽ aſpicimus cui qd᷑ optimum in nobis debemus. alius autem nos ædidit: alius ĩſtruxit.

DE AETERNa productitione.

LACTANTIO teſte.

Sy. Vltro natus non creatus nec factus nominatur.

Alia Sy. Appellat eum ſocium conſilii.

Termegiſtꝰ. Appellat deũ creatorem dei.

Hermes q Dominus & omnium creator quem de-
& mercuri.um uocare cenſemus.qm̃ ſm deũ fecit ĩ
uiſibilẽ & ĩſẽſibilẽ & hũc fecit primũ ſolũ
& unũ.& quoniam bonus ei uiſus eſt &
plenus omniũ bonorum ſanctificauit &
amauit eũ ut propriũ filiũ.

Idẽ. Dominus & pater & deus & primus &
unus dei creator.

Idẽ. Cauſa aũt huius cauſæ diuini boni uolũ
tas quæ deum produxit:cuius nomẽ nõ
poteſt humano ore dici . nomen autem
eius quod pater ſũmus impoſuit nullus
alius præter ipſũ ſcit.

Apollo. Deus eſt ultro natus a nullo doctus ſine
matre genitus immutabilis.cuius nomẽ
nullũ uerbũ capere põt ignẽ emittẽs hoc
ẽ deus.parua aũt ps dei angeli & nos.

Idẽ. Nõ enim põt ab ullo eſſe genitus q ipſe
uniuerſa generauit.

DE NATI uitate tẽporali :Lactãtio teſte

Sy.her. In ultima uero illa ætate humiliabit̃ deus
humanabitur proles diuina : iungetur
humanitati diuiuitas iacebit ĩ fœno agno
& ofitio puellari educabitur deus & hõ.

Alia Sy. Ipſe tuū cognoſce deū q dei filius eſt.
Alia Sy. Floreſcet ut flos purus .
ſy her. Omniū nutritorꝝ & creatorem qui dulcē
Iſaias. ſpiritum dedit omnibus & principē deorum omnium fecit: illum dedit fidelibus uiris honorare.
Eadē. Dicēt ſybillā furioſam mendacem: cum autem facta fuerint omnia. tunc mei memoriā facietis: & nemo amplius furioſā dicet: ſed dei magni prophetam.

TESTE NICARONE.

Sy. pſia. Ecce beſtia cōculcaberis & gignetur dominus in orbe terrarum & gremiū uirginis erit ſalus gentiū inuiſibile uerbum palpabitur.

EVRIPIDE TESTE.

Sy. Soluetur nexus ſinagogæ & uidebūt regem uiuētiū & tenebit illū in gremio domina gentium.

NEVIO TESTE.

Sy· Virginis infantiæ ꝓlixa uirgo capillis
cum eā. Mūda q dē animi dulcis magniqꝫ decoris
Pluris honeſtatis teneris ueſtita uetuſta.
Sede ſedēs ſtrata gremio puerūqꝫ tenebit

Nutriẽs quẽ Ieſũ gẽs quædã noĩe uocat.
DE ADVENTV IN ſtatu humili.
LACTANTIO TEſte.

Sy. Miſerandus ignominioſus informis ut ſpem miſerãdis daret.

Alia Sy, Tu enĩ ipſa ſtulta deũ tuũ nõ cognouiſti ludẽtem mortaliũ mẽtibus.

DE MIRACVLIS lactantio teſte.

Sy. Omnia uerbo faciẽs omnẽq; egritudinẽ curas.

Alia Sy. Mortuorũ reſurrectio erit & claudorũ curſus uelox & ſurdi audient: & cæci uidebũt & muti loquentur.

Alia Sy. Ex panibus ſimul quĩque piſcibuſq; duobus: virorum milia quinq; in loco deſerto ſaciabit: & quæ ſuperauerunt fragmẽta tollens duodecim ſqualeos implebit in ſpem multorum.

CRISIPPO TEſte.

Sy delphica. Ventos ſedabit uerbo ſternetq; furentia maria pedibus pacis & fide calcãs fluctus perambulabit langores hominũ ſoluet uiuificabit mortuos: arcebit dolores multis: ex uno fonte pacis ſatietas erit uiris

abſq; maris coitu naſcetur.

Q̄ VENIET SOLuturus legem.

ſy. Sed cū hæc oīa pfecta fuerint in ipſum tota lex ſoluetur.

Alia Sy. Iugū noſtræ ſeruitutis intollerabile ſup colla tollet & leges impias ſoluet uīculaq; uiolenta leuabit.

Q̄ DECIDET ī manus fideles & iniq̄s.

LACTANtio teſte.

Sy. In manꝰ iniq̄s īfideliū poſtremo ueniet

DE FLAGEllis. Lactantio teſte.

Sy. Dabūt & deo alapas manibus incæſtis & ſceleribus oribus expuēt ſaliuas uenenatas: dabit & tūc ī uerbera ſīpliciter tergū innocens.

Alia Sy. Colaphos accipiēs tacebit neq; eū agno ſcat unde uenerit mortuus loquetur & coronā feret ſpineā.

Alia Sy. In eſcā uero fel: in ſitim dederūt acetum hác hoſpitalitatis monſtrabūt menſam.

Alia Sy. Tu. n. ipſa ſtulta deū tuū nō cognouiſti ludentē mortaliū mentibus: ſed & ſpinis coronaſti coronæ horridū fel īmiſcuiſti

DE MORTE. Lactantio teſte.

Sy. Et mortis fatum finiet tertiã diẽ dormiẽs
Alia Sy. Cum uenerit ignis erunt tenebræ media nocte obſcura.
Apollo mileſius. Mortalis erat ſecũdũ carnẽ ſapiẽs portẽtificis opibus ſub caldeis iudicibus armis cõ pſſo clauis & cruce amarꝝ finẽ cõpleuit
DE REſurrectione: lactantio teſte.
Sy. Tũc a mortuis ſe denuo oñdens ĩ lucẽ ueniet prĩus reſrectõis initiũ uocatis oñdẽs
Sybilla her. Morte propria mortuos ſuſcitabit: & cũ mactabit uiuet & regnabit & cõſumabũtur oĩa de eo.
DE CONtritõe idoloꝝ: Lactãtio teſte.
Sy. her. Opa aũt deorũ humanis manibus facta exurentur.
Alia Sy. Cõterẽt idola hõies & cũctas eoꝝ diuitias
DE Expugnatõe Ieruſalẽ: Lactãtio teſte
Sy. Veniet urbẽ expugnare e qdẽ a deo Rex miſſus.
DE FVTVro iudicio: lactãtio teſte.
Sy. Tũc tuba luctificã dimittet ĩ æther uocẽ
Sy. Erit mũdus ĩmũdus pcutiẽtibus hõibus.
Sy. her. Cũ aũt hic dies fatalem finẽ acceperit & & ĩ homines iudiciũ immortalis dei ueni

et ſuper homines magnũ iudiciũ.

ſy her.

Cælũ uoluẽs terræ latebras apiã: & tũc le uabo mortuos fatũ ſoluens & ſtimulum mortis poſt q̃ ĩ iudiciũ ducã iudicãs piorꝝ atqꝫ impiorũ uitã uirorꝝ.

Alia Sy.

Tartareũ aũt chaos tũc oñdet terra inhi ans uenientque ad tribunal dei reges om nes.

Alia Sy.

Eſt.n.difficile credẽs humanũ genꝰ: ſed cũ mũdi ac mortaliũ uenerit iudiciũ qđ deus ipſe faciet iudicãs ſimul impios atqꝫ pios.tũc demũ impios qdẽ in tenebras & ĩ ignẽ mittet.qui aũt pietatẽ tenẽt iterũ ui uẽt in terra ſpũm deo dante honoremqꝫ ſimul & uitã eis.

Alia Sy.

Totius terræ mortaliũ tũc confuſio erit oĩpotẽs cũ uenerit ĩ tribunali iudicare ui uorum ac mortuorum aĩas & mundum omnem.

DE CIVITAte dei.
LACTantio teſte.

Sybilla.

Et urbē quā fecit deus ipſā fecit aſtris ſole ac luna clariorem.

Radita ꝑfecto ſūt ueteris teſtamēti documēta cōpluria qbus iudeorū obſtinata pfidia minime cōtradicere ualet.extāt pariter q̄plura gentiliū uatū oracula quibus plane hebreorum duricies improbatur:& chriſtianorū fides meritis laudibꝫ ſublimat̄. Nunc uero fideli um etiam in conuincibilibus argumentis inſtare libet:ut omnium teſtimonio & noſtram firmari fidem & hebreorum obſtinatam perfidiam improbari nemo dubitet. Ante Chriſti equidem aduentū palam fore non dubitamus uniuerſum orbem Idolorum cultui dedicatum præter iudeorum gentem quæ Moyſes Prophetarumque monitis ac miraculis de

ſeruire uidebatur. Poſt Chriſti uero mortem eius diſcipuli qui de Iudeorum gente & numero erant: nullo religionis cultu cum gentilibus conuenire poterant ſiue Iudaicā ſiue Chriſtianam religionē aſſererēt. Cum earū quælibet Idolorum cultum negligeret & pariter improbaret Cum uero a Iudeis nedum ſuſciperentur: uerum etiam palam impugnarentur ac aſperrimo mortis genere mactarentur ad aliaſque nationes Idolis deditas neceſſitate compulſi diuertere cogerentur fateri neceſſe eſt nullam cum eis religionis conformitatem habere potuiſſe: nec auctoritatibus ulliſque argumentis gentes illas in chriſti fidem adducere aut prouocare ualuiſſe. Cum ergo uniter

ſus orbis eorum predicationibus ad chriſti fidem ueniſſe & ab Idolis receſſiſſe apertiſſime conſtet. Maxima profecto argumēta uel ſigna illos aduxiſſe fateri neceſſe eſt per quæ uniuerſum orbē Idolis a ſæculo deditum ac ſeruientem & ab eiſdem Reſponſa & ſigna ſuſcipientem. Iſdē eorum diis neglectis & tritis ad chriſti fidem & cultum prouocauerint eoque maxima fuiſſe neceſſe eſt. cum Idola illa relinquere ac conterere ſuadere apoſtoli: quæ potentiſſimorum Principum & Regum nominibus nuncupabātur quos deos Orbis factos aſſerebant: & chriſtum ſequi qui pauperrime natus educatus & uiuens miſerrimaque

ac crudeliſſima morte a ſuis ut nequā & blaſſema peremptus fuerat. Dura profecto ſuaſio ac merito impar ab iis ſcilicet diſcedere diis quos Reges Principeſque potentiſſimos fuiſſe conſtabat. Quibus dum uixerant parere conſueuerant & quorum imagines diu pro diis uenerati fuerāt & a quibus reſpōſa ſuſcepiſſe credebant : plurimaque ſupra humanam potentiam argumenta cognouerant: & Chriſto pauperimo ac pene miſero iudicato dampnato aſperrima & uiliſſima morte perempto & illis incognito preces effundere & pro deo uenerari quem reſtabantur Iudei nec ſibi nec ſuis opem ferre potuiſſe. fruſtra equidem piſcatores pauperes & indocti Chriſtum prædicare conati eſſent & preſertim apud Reges & principes apud quos philoſophorū ſapientumque numerum fore conſtabat niſi ſupra naturam humanaſque uires diuinam in eis auctoritatem extare docuiſſent . rationibus nanque Chriſti

ſides nec probari poteſt nec debet. Et ſi naturalibus argumentis ac rationibus procedere decreuiſſent. uicti profecto a tam clariſſimis philoſophis ſeceſſiſſent Miraculis igitur fateri neceſſe eſt indoctos illos piſcatoreſque pauperimos uniuerſum orbem ad Chriſti fidem prouocaſſe. infirmos ſcilicet liberando: demones effugando ac mortuos ſuſcitando quod nemo unq̃ naturali potestate facere uiſus eſt: nec ullum idolorum unquã feciſſe conſtabat. Tali ergo poteſtate neminem donatum eſſe fateri neceſſe eſt. niſi dei amicus fuerit immenſa uirtute ac bonitate præfulgens. Tales uero dei amicos non mendaces ſed ueridicos cum deus ueritas ſit: fore neceſſe eſt. Si ergo ueridici & dei amici Chriſtum predicarunt dei filium deumque & hominẽ fore fateri neceſſe eſt talem fuiſſe & eſſe qualem for̃ firmiter aſſerebant alioquin mendaces fuiſſe fateri neceſſe eſt: & ſic dei inimici cum nemo magis deo contrarius eſſe dicatur q̃ qui ſe deum

facit eiuſq detrahit maieſtati diuinū ſibi
honorē aſſumēs ſeq ꝓ deo uenerari faciē
do. ſi ergo chriſtum deū fore prædicādo
mētiti fuiſſēt: diuinæ detrahēdo maieſta
ti ꝓculdubio nō amici ſed īimici diuinæ
fuiſſēt deitatis oīq uirtute ac miraculorū
poteſtate caruiſſēt. cū ergo nedū carere
uiſi ſunt īmo miraculoꝝ uirtute ac pote
ſtate uniuerſū orbē ad chriſti fidē ſpre-
tis idolis cōuerterūt nedū īfirmos ſanan
do & mortuos ſuſcitādo: ſꝫ & idolis īclu
ſos demones chriſto dare gloriā coercē
do & idola eorū ſedes cōterendo chriſtū
quē apoſtoli deū ēē prædicarunt ueꝝ deū
æt̄ni pr̄is filiū ueꝝq hoīem ex ſpū ſcō cō
ceptū ex maria uirgine natū ꝓ nobis ul-
tro mortuum & ſepultum fateri neceſſe
eſt. Hoc equidem teſtatur uniuerſi or-
bis ꝯuerſio q̄ nulla rōe recedere ab idolis
& chriſto ſ̄uire adduci potuiſſet: niſi di-
uina miraculoꝝ uirtute coactus illa reli
q̄ſſet & chriſto deo uero ſ̄uire decreuiſ-
ſet. Hæc uniuerſi orbis conuerſio iudeos
ꝑfecto ab obſtinata eoꝝ malignitate de-

trahere debuiſſet cū ſignis ac ſupra na-
turā miraculis cōuerſū uniuerſū orbē in
tueā͂t at ſi miracula forte negare p̃ſūpſ͂it
q̄ cōuerſiōe uniuerſi orbis maīfeſta red
dūt ꝑfecto illd᷑ miraculoꝝ oīum ſupre-
mū fuiſſe miraculū fateri cogūt. Qꝫ uni
uerſus orbis nullis rōibus aut miraculis
ductus ī ſētētiā chriſtianæ religiōis ſpōte
deuenerit ſuis ſpretis idolis ac contritis.
Pluris ergo ꝓbatōnū genetibus īproba-
ti aut fateri neceſſe ē chriſtū deū ēē:aut
ipſos ſola ꝑua ac uolūtaria cæcitate detē
tos ī iudiciū ſuæ dāpnatōis chriſtianæq;
religiōis gloriā & exēplū diuinitꝰ īſuari

FINIS.

Patauii.iiii.kl's maias.M.cccc.lxxiii.
Summa colūna dei fidei firmata potētis:
In loquor hebreos perfidiaſque ſuas.
Chriſticolæ veneto grates hoc reddite paulo:
Et patauo qui nunc nobile preſſit opus.
Bartholomæus Campanus
Ponticuruanus.

No. ____

THE TRVSTEES OF THE PVBLIC LIBRARY
LVX OMNIVM CIVIVM
OF THE CITY OF BOSTON
1852 · 1878

Charlotte Harris Fund

nomine.ei

cerunt.nem ī co

n egit volunti

anno ſuo.in.hi

n non .recepit

anos ſuos